

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav světových dějin

Bakalářská práce

Alex Kuchár

Robert E. Lee medzi Severom a Juhom

Robert E. Lee between North and South

Prešov 2023

Vedúci práce: PhDr. Jaroslav Valkoun Ph.D.

Pod'akovanie

Na tomto mieste by som rád pod'akoval vedúcemu svojej bakalarskej práce PhDr. Jaroslavovi Valkounovi, Ph.D., za ochotu, trpezlivosť a všetkú pomoc, ktorú mi pri písaní tejto práce poskytol.

Prehlásenie:

Prehlasujem, že som bakalársku prácu vypracoval samostatne, že som riadne citoval všetky použité pramene a literatúru, a že práca nebola využitá v rámci iného vysokolesklého štúdiá, či k získaniu iného alebo rovnakého titulu.

V Prešove, dňa 14. augusta 2023

Alex Kuchár

Abstrakt (slovensky)

Hlavným cieľom tejto bakalárskej práce je priblížiť a poukázať na udalosti v živote Roberta E. Leea a jeho rozhodnutie, čo ho ovplyvnilo, že sa upísal pred sklonkom občianskej vojny na stranu Konfederácie. Práca rozoberie, Leeho mladosť, štúdiá, prácu pred vojnou s Mexikom a rodinný život. Následné sa bude práca venovať, Mexicko-americkej vojne a kompromisom po tejto vojne. Mexicko-americká vojna svojimi dôsledkami bola, jedným so spúšťačom secesie. Práca taktiež rozoberie pohľad Roberta E. Leea na otroctvo.

Abstract (in English):

The main goal of this bachelor's thesis is to approach and point out the events in Robert E. Lee's life and his decision, which influenced him to sign up for the Confederate side before the mere start of the Civil War. The work discusses Lee's youth, his studies and work before the war with Mexico, and also his family life. The subsequent work will be devoted to the Mexican-American War and the leading compromises. The Mexican-American war, in its consequences, was one of the main triggers of secession. The work will also discuss Robert E. Lee's view on slavery.

Kľúčové slova (slovensky)

Robert E. Lee, americká občianska vojna. secesia, Konfederácia, generál, Mexicko-americká vojna

Keywords (anglicky):

Robert E. Lee, american civil war, secession, Confederacy, general, Mexican-American war

OBSAH

ÚVOD.....	3
1. Roberta E. Leeho otec, mladosť a štúdiá.....	8
<i>1.1 Henry Lee III. a Leeho mladosť</i>	8
<i>1.2 Leeho prvé štúdiá a West Point</i>	10
2. Pracovné nasadenie Roberta E. Leeho a otázka otroctva	14
<i>2.1 Pracovné povinnosti a manželstvo</i>	14
<i>2.2 Otroctvo a Robert E. Lee</i>	17
3. Vojna s Mexikom a politická situácia po vojne.....	20
<i>3.1 Mexicko-americká vojna</i>	20
<i>3.2 Robert E. Lee a Mexicko-americká vojna</i>	21
<i>3.3 Politické kompromisy a prezidentské voľby 1860</i>	25
4. Lee medzi severom a juhom.....	29
<i>4.1 Robert E. Lee a služba po vojne s Mexikom</i>	29
<i>4.2 Leeho príchod a ponuky práce</i>	31
<i>4.3 Lee a Konfederácia</i>	35
5. Záver	39
6. Zoznam použitej literatúry	43
<i>6.1 Literatúra</i>	43
<i>6.2 Články</i>	44
<i>6.3. Pramene</i>	46
<i>6.4. Nevydané pramene</i>	47
<i>6.5 Internetové odkazy</i>	47
<i>6.6 Kvalifikačné práce</i>	48

ÚVOD

Robert E. Lee bol a stále je, veľmi kontroverznou postavou. Pre mnohých ľudí je hrdinom a vojenským géniom, ktorý dokázal s veľmi obmedzenými materiálnymi a ľudskými zdrojmi vzdorovať mnohopočetnej ľudskej, materiálnej presile federálnej armády. Úspešne dokázal niekoľkých veliteľov federálnej armády pretaktizovať a poraziť, aj keď Lee mal proti sebe presilu. Svoj talent na vedenie a velenie armády ukazoval takmer počas celej občianskej vojny. Pre mnohých však bol Robert E. Lee zradcom. Bol predsa len človekom, ktorý sa rozhodol v kľúčovom momente, bojovať na strane rebelov, aj keď mohol ostať s vládou a byť na čele federálnej armády. Ak by sa rozhodol ostať s federálnou vládou, pravdepodobne by vojna skončila skôr a on by stál na strane víťazov. História sa však nepýta čo ak. Lee svoj celý život robil rozhodnutia, ktoré ho doviedli do bodu, kedy sa rozhodol tak, ako sa rozhodol. Taktiež aj týmto rozhodnutím sa zapísal do dejín Spojených štátov amerických.

Táto bakalárska práca sa zaoberá životom Leeho od jeho narodenia v roku 1807 až do roku 1861. Práca si kladie za cieľ objasniť dôvody Leeho rozhodnutia ísť bojovať za Konfederáciu počas americkej občianskej vojny. Ďalej poukázať na jeho názory, postoje k otroctvu a postoj k samotnej secesii. Práca objasní aj aký bol vplyv Leeho otca, ktorý bol významným revolučným bojovníkom. Americká občianska vojna mala obrovské dôsledky pre americkú spoločnosť. Občianska vojna spôsobila zánik inštitúcie otroctva, ktorá bola súčasťou amerického systému od počiatku. Zánik otroctva zároveň určil smerovanie americkej spoločnosti a ľudí žijúcich v Spojených štátov amerických na ďalšie desaťročia. Po vojne taktiež nastala segregácia obyvateľstva a to primárne na juhu. Segregácia vymizla až v 20. storočí. Lee bol kľúčovou postavou občianskej vojny ako veliteľ Armády Severnej Virgínie. Dokázal vykúzlitiť z ničoho niečo a dlho držal federálne vojská v šachu. Taktiež prispel aj sám sebou k dlhšiemu trvaniu vojny. Samozrejme, aj on sa dopustil množstva rôznych taktických a ďalších chýb, tak ako aj jeho súper.

V súčasnosti, v dobe plnej prekrúcania histórie a spochybňovanie faktov, je dôležité dať kontroverzným veciam určitý historický rámec a poukázať na presnosť a pravdivosť udalostí. V dnešnej dobe, kedy sa v Spojených štátoch strhávajú sochy veľikánov histórie, ktorý formovali danú krajinu a zaslúžili si svoje miesto v histórii. Lee bol aj hrdina, primárne po Mexicko-americkéj vojne, kedy aj jeho zásluhou Spojené štáty americké

získali obrovské množstvo územia. Aj vďaka nemu, jeho spolubojovníkom, vojakom a veliteľom, vyzerajú Spojené štáty americké dnes geograficky tak ako vyzerajú. Myslím si, že je dôležité pripomínať si históriu, poukazovať na reálne, podložené skutočnosti, ktoré neskôr formovali aj našu budúcnosť.

Lee a jeho rozhodnutie nám môže pomôcť priblížiť zmýšľanie južanov v tomto období, ktorí častokrát taktiež nesúhlasili s otroctvom, nevnímali secesiu ako riešenie politických sporov a predsa len sa rozhodli ísť bojovať do občianskej vojny. Či už bojovali na strane, ktorá im bola ideovo bližšia alebo častokrát za stranu, ktorú podporoval štát, v ktorom sa narodili a žili. Častokrát títo ľudia, chceli len žiť na svojom pozemku, pestovať si plodiny a vychovávať deti. Okolnosti a život ich však zaviedol na križovatku, kedy sa museli rozhodnúť a vybrať si na ktorej strane barikády sa ocitnú v nasledujúcom konflikte.

Práca je rozdelená do úvodu štyroch kapitol a záveru. Prvá kapitola sa zameriava na Leeovho otca. Ten bol vo svojej dobe veľkým hrdinom americkej vojny o nezávislosť. Vybudoval si veľké meno vo Virgínií, dokonca sa stal aj guvernérom. V kapitole popisujem, prečo jeho otec opustil rodinu a aký to malo dôvod a dôsledok. Jeho otec mal, aj keď v svojej neprítomnosti, na Roberta aj jeho rodinu veľký vplyv. Práve neprítomnosť a strata veľkého majetku určila Robertovi ďalšiu dráhu a vyformovala jeho postoje. V kapitole popisujem aj to, aký bol Robert E. Lee ako dieťa, ako ho vnímali starší súrodenci, jeho vzťah s matkou a čomu sa ako dieťa venoval. Následne sa v kapitole venujem výberu Leeho životnej dráhy a jeho prijatiu na vojenskú akadémiu West Point. Okrajovo spomeniem vznik West Pointu a následnú modernizáciu akadémie. Taktiež kto má zásluhu na jej vzniku, ako a kým bola zmodernizovaná. Primárne po jej modernizácii sa stala známa po celých Spojených štátoch amerických. V súvislosti s akadémiou v práci poukazujem aj na to, aký bol význam fungovania West Pointu a načo sa akadémia primárne zameriavala. Ďalej sa venujem osobne Leemu. Akým bol študentom, s akými výsledkami sa prezentoval, ako bol vnímaný na škole, kto boli jeho blízky priatelia a čo West Point dal Leemu ako človeku.

Druhá kapitola sa venuje pracovnému zaradeniu Leeho po škole. Kde všade pôsobil vo svojich začiatkoch v americkej armáde, akú funkciu v armáde vykonával a čomu sa venoval. Armáda ho dostala do rôznych častí Spojených štátov a táto kapitola poukáže na konkrétne miesta. Kapitola sa v krátkosti venuje aj Leeho práci vo Washingtone, kde

získaval skúsenosti v administratíve. Tiež poukazujem na Leeho riešenie problému s riekou Mississippi a naberaniu skúsenosti v iných pracovných oblastiach. Kapitola sa taktiež venuje Leeho svadbe, rodinnému životu a jeho postojom k vlastným deťom. Zaoberám sa aj názorom Roberta E. Leeho k otroctvu a poukazujem na Leeho problémy so správou majetku a s otrokmi.

Tretia kapitola sa zameriava na Mexicko-americkú vojnu. Aké boli príčiny vojny, kto o ňu stál, čo k nej smerovalo a snahu o diplomatické riešenie sporného územia. Ďalej v kapitole popisujem prečo Mexicko-americká vojna bola taká rozhodujúca v americkej histórii. Ako vojna vyformovala Spojené štáty americké a akou mierou prispela, najmä svojim výsledkom, do budúceho smerovania Ameriky a neskoršieho konfliktu medzi dvoma stranami. Kapitola sa primárne venuje Leeho úlohe v celej vojne jeho pracovnému zaradeniu, jeho bitkám, ktorých sa zúčastnil na Mexickom bojisku. V krátkosti popisujem priebeh ťaženie generála Scotta v Mexiku a čím si vojaci jeho armády museli prejsť. Následne v kapitole rozoberám, čo sa Lee naučil počas vojny a aké skúsenosti nazbieral. Tieto skúsenosti mu neskôr pomohli vyformovať sa na takého veliteľa, akým sa neskôr stal. V súvislosti s koncom Mexicko-americkej vojny v kapitole popisujem podpísanie mieru a následné dôsledky pre Spojené štáty americké po vojne. V kapitole sa venujem politickým sporom, kompromisom po vojne s Mexikom a taktiež tomu, čo sa dialo so získaným územím. Zároveň poukazujem na šírenie otroctva na danom území. Kapitola popisuje aj prezidentské voľby v roku 1860, ktoré priamo ovplyvnili vývoj v americkej politike. Výsledok volieb prispel k občianskej vojne o rok neskôr.

V poslednej kapitole sa venujem Leeho názorom po prezidentských voľbách v roku 1860. Aký tvrdil, že bol jeho postoj k secesii, čo povedal svojim podriadeným v súvislosti s problémami. Primárne sa zameriavam na samotné rozhodnutie Roberta E. Leeho. Ďalej na rozhodnutia Virgínskeho konventu, ktorý značne ovplyvnil život Roberta E. Leeho. V kapitole píšem, čo viedlo Virgínsky konvent k určitým rozhodnutiam. Následne popisujem, čo Leeho viedlo k prijatiu a odmietnutiu pracovných ponúk, prijatiu alebo odmietnutiu vojenských hodností. Uvádžam ako vnímal pracovné ponuky, ktoré dostal, čo písal rodine o svojich pocitoch a názoroch na vtedy aktuálnu situáciu. Ďalej poukazujem na to, ako konal, kde a za kým sa vybral, s kým sa stretol a čo ho nakoniec viedlo k výberu strán v nadchádzajúcom konflikte.

V práci som primárne využil zdroje v anglickom jazyku. O generálovi Lee bolo napísane veľmi veľa a bol hodnotený z rôznych uhlov pohľadu. V práci som vychádzal z jeho listov a biografii. Jedna z najlepších biografii je od Freemana s názvom *Lee*. Freeman je uznávaný ako jeden z najlepších Leeho biografov a takmer každý autor, ktorý píše o Leem si jeho prácu naštuduje a cituje, respektíve parafrázuje. Ja som v práci využil jeho knihu v skrátenej verzii. Nolan v svojej knihe *Lee Considered: General Robert E. Lee and Civil War History*,¹ ktorá je primárne kritickou analýzou Leeho, mi dala úplný iný pohľad na generála Leeho a jeho rozhodnutia, jeho - podľa Nolana zradu - a jeho postoj k otroctvu. Nolan dáva Leemu úplne iný rámec, keďže to nie je klasický životopis, ale v knihe sa venuje len zásadným momentom a názorom Roberta E. Leeho. Túto knihu by som vyzdvihol pre jej nezaujatosť a kritiku Roberta E. Leeho. V knihe od Pryor *Reading the Man: A Portrait of Robert E. Lee Through His Private Letters*,² autorka pomocou listov poukazuje na životné udalosti Roberta Leeho. Pomocou listov autorka približuje kto mal na Leeho vplyv, čo Lee vnímal v určitých momentoch, jeho názory na otroctvo a správanie voči otrokom, vojnu v Mexiku a jeho pocity. Jeho listy mi pomohli priblížiť charakter a postoje pred občianskou vojnou. Zároveň je kniha písaná ako životopis, takže autorka sa venuje každej sfére a každému obdobiu v Leeho živote. Najnovšia biografia od Guelza *Robert E. Lee : A Life*,³ ktorá je o Leeho živote od narodenia až po smrť mi poskytla najnovšie dostupné informácie k danej problematike. Táto kniha mi prišla ako jeden z najlepších, ak nie najlepší Leeho životopis. Kordova kniha *Clouds and Glory, The Life and the Legend of Robert E. Lee*,⁴ bola pre mňa osobne veľmi čítava. Korda dokázal zrozumiteľne popísať udalosti a nekomplikoval udalosti vo svojej práci. V knihe od Jonesa *Personal Reminiscences, Anecdotes and Letters of Gen. Robert E. Lee*,⁵ ktorý sa osobne stretával s Leem sú publikované mnohé z listov, ktoré som aj v práci využil. Podľa môjho názoru sú listy vždy subjektívny pohľad a niekedy to, čo je napísane v listoch, neodráža skutočné ľudské správanie. Jones získal aj povolenie od rodiny Leeovcov na tvorbu tohto diela. Skvelým zdrojom informácií bol aj rodinný archív Leeho rodiny, kde sa nachádza množstvo ďalších listov, kníh a článkov.

¹ NOLAN, T. A., *Lee Considered: General Robert E. Lee and Civil War History*, Chapel Hill, 1991.

² PRYOR, B. E., *Reading the Man: A Portrait of Robert E. Lee Through His Private Letters*, London, 2018.

³ GUELZO, C. A., *Robert E. Lee : A Life*, New York, 2021.

⁴ KORDA, M., *Clouds and Glory, The Life and the Legend of Robert E. Lee*, New York, 2015.

⁵ JONES, J. W., *Personal Reminiscences Anecdotes and Letters of Gen. Robert E. Lee*, New York, 1875.

Písaný slovenský alebo český životopis o generálovi Leem nie je. Ohľadom Mexicko-americkéj vojny v slovenskom jazyku nevyšla žiadna kniha, avšak v českom jazyku vyšla kniha od Josefa Opatrného, *Stát osamělé hvězdy a mexicko-americká válka*.⁶

V práci som využil aj množstvo článkov. Články boli v anglickom jazyku. Pracoval som s článkami, nielen na generála Leeho, jeho život, názory a rozhodnutia, ale aj na udalosti pred občianskou vojnou a na Mexicko-americkú vojnu. Odporučil by som článok od Cravena *Lee's Dilemma*,⁷ ktorý sa zaoberá Leeho rozhodnutím. Na začiatkoch Mexicko-americkéj vojny, počiatkových udalostiach a šarvátkach by som odporučil článok od Kinga *Border Crossing in the Mexican American War*.⁸ Leeho celej kampani v Mexiku, bitkám, jeho úlohe v Mexiku sa zaoberá článok od Guelza „*War Is a Great Evil*“ : *Robert E. Lee in the War with Mexico*.⁹ Rokovaniam o mierovej zmluve a okolnostiam, ktoré viedli k podpísaniu mierovej zmluvy medzi Mexikom a Spojenými štátmi americkými sa zaoberá článok od Reevesa *The Treaty of Guadalupe-Hildago*.¹⁰ Vznikom West Pointu, reformami a vplyvom na fungovanie West Pointu, sa zaoberá článok od Bartella *West Point*.¹¹ Článok od Cravena *Coming of the War Between the States An Interpretation*,¹² autor poukazuje na rozdiely medzi severom a juhom Spojených štátov Amerických, či už sú to rozdiely ekonomické alebo sociálne. V článku približuje rozdiely medzi určitými oblasťami Spojených štátov, zároveň autor poukazuje na politické rozdiely.

⁶ OPATRŇÝ, J., *Stát osamělé hvězdy a mexicko-americká válka*, Praha, 2002.

⁷ CRAVEN, A., *Lee's Dilemma*, in: *The Virginia Magazine of History and Biography*, Vol. 69, No. 2, 1961, s. 131–148.

⁸ KING, R., *Border Crossing in the Mexican American War* in: *Bilingual Review*, Vol. 25, No. 1, 2000, s. 63–85.

⁹ GUELZO, C. A., „*War Is a Great Evil*“ : *Robert E. Lee in the War with Mexico*, in: *The Southwestern Historical Quarterly*, Vol. 122, No. 1, 2018, s. 58–85.

¹⁰ REEVES, S. J., *The Treaty of Guadalupe-Hildago*, in: *The American Historical Review*, Vol. 10, No. 2, 1905, s. 309–324.

¹¹ BARTLETT, W. B., *West Point*, in: *The Military Engineer*, Vol. 42, No. 290, 1950, s. 466–470.

¹² CRAVEN, A., *Coming of the War Between the States An Interpretation*, in: *The Journal of Southern History*, Vol. 2, No. 3, 1936, s. 303–322.

1. Roberta E. Leeho otec, mladosť a štúdiá.

1.1 Henry Lee III. a Leeho mladosť

Robert E. Lee sa narodil do starej a významnej rodiny. Predkovia z Leeho rodiny prišli ešte v 17. storočí na pevninu nového sveta. Jeho otcom bol Henry Lee III., ktorý chcel študovať právo ale po vypuknutí americkej revolúcie sa rozhodol prihlásiť do kontinentálnej armády. Bojoval v kontinentálnej armáde pod Washingtonom. Chcel prispieť svojimi schopnosťami v boji proti Britom. Bol jeden z Washingtonových najlepších jazdeckých dôstojníkov. Na začiatku vojny velil jednotke ľahkého jazdectva. Pozornosť najvyššieho veliteľa si získal po tom, ako s desiatimi jazdcami zaútočil na dvesto britských ľahkých jazdcov. Washington ho vyzval, aby sa pripojil k skupine nádejných dôstojníkov, Alexandra Hamiltona, Henryho Laurensa a markíza de Lafayettea, ktorých Washington zhromaždil okolo seba ako pomocníkov.¹³ Lee to odmietol. Korda vo svojej knihe poukazuje na vytvorenie špeciálnej jednotky ktorej velil Lee : „Washington, rozpoznal Leeho špeciálne schopnosti a postavil ho do čela zmiešanému pechotnému a jazdeckému zoskupeniu, čo bolo niečo veľmi inovatívne v tejto dobe.“¹⁴ Vo veku 25 rokov bol po svojich vojenských úspechoch povýšený na podplukovníka. Jeho légia bola známa tým, že pútala pozornosť nepriateľov a kupovala čas Kontinentálnej armáde.¹⁵ Jeho prezývka medzi vojakmi bola „Ľahký kôň Lee.“

Po vojne sa v roku 1791 stal guvernérom štátu Virgínia, čo bol aj vrchol jeho politickej kariéry. Vo veľkom si požičiaval peniaze, skupoval a obchodoval s pôdou, snažil sa nadobudnúť čo najväčší majetok. Jeho prvá manželka Matilda zomrela pri pôrode ich dieťaťa. Henry Lee III. sa po smrti svojej prvej manželky znova oženil a to s Annou Carterovou. Mali spolu päť detí. Jedným z jeho narodených detí bol, aj Robert Edward Lee. Robert sa pravdepodobne narodil v roku 1807.¹⁶ Potom, ako Robertovho otca zavreli do väzenia kvôli dlhom, sa jeho matka navyše musela starať o Henryho dve deti z prvého manželstva. Henry Lee III. dlžil peniaze dvadsiatim veriteľom, jeho bratom a obidvom svojim svokrom.¹⁷ Keď Henryho prepustili z väzenia, rodina si zbalila veci a odišla žiť do

¹³ GUELZO, C. A., *Robert E. Lee : A Life*, New York, 2021, s. 28.

¹⁴ KORDA, M., *Clouds and Glory, The Life and the Legend of Robert E. Lee*, New York, 2015, s. 9.

¹⁵ PRYOR, B. E., *Reading the Man: A Portrait of Robert E. Lee Through His Private Letters*, London, 2018, s. 5.

¹⁶ GUELZO, s. 43.

¹⁷ PRYOR, s. 15.

Alexandrie vo Virgínií. Henry Lee III. bol proti vojne s Veľkou Britániou, ktorá vypukla v roku 1812 a navyše bol silným federalistom, čo bolo v tejto dobe problémom. Henry Lee III. sa rozhodol publikovať svoje memoáre z americkej vojny o nezávislosť a tak sa vydal do mesta Baltimore. Tam sa dohodol s vydavateľom, že mu vydá jeho memoáre. Zároveň sa v Baltimore nechal presvedčiť, aby chránil redaktora federalistických novín, ktorého „Jeffersonovský“ dav raz už vyhnal z mesta. Henryho aj s redaktorom znova napadol dav a tak sa obaja zabarikádovali v redakcii. Nakoniec, po príslube bezpečnosti zo strany milície sa rozhodli vzdať milícii a boli odvedení do väzenia. Tento dav prepadol väzenie, kde Henryho zbili. Guelzo poukazuje aj na fakt, že sa ho dav rozhodol oslepiť : „Dokonca sa ho pokúsili oslepiť nakvapkaním horúceho vosku zo sviečky do očí.“¹⁸ Henry Lee III. však prežil a v roku 1813 sa rozhodol zamieriť do Západnej Indie, čo odôvodnil jeho zlým zdravotným stavom. Jeho syn Robert mal v tej dobe 6 rokov. Až v roku 1818 sa rozhodol opustiť Nassau a vrátiť sa domov.¹⁹ Bol však príliš slabý, a preto bol vysadený na najbližšom brehu v Amerike, kde o 2 týždne nato zomrel. Henry Lee III. už nikdy svoju manželku a deti nevidel.

Robert mal 11 rokov, keď jeho otec zomrel a vlastne ho skoro ani nepoznal. Prvýkrát hrob svojho otca navštívil, až v roku 1862.²⁰ Po smrti Henryho Lee III. sa musela jeho rodina finančne uskromniť. Rodina si nemohla dovoliť požičať ďalšie peniaze, pretože ich nemala ako splácať. Manželka Henryho a jej rodina síce patrila k Virgínskej smotánke, dokonca jej boli vyplácané úroky z banky po jej otcovi, avšak na jej bývalý štandard to nestačilo. Nedá sa povedať, žeby hladovali. Navyše po smrti jej manžela rodine bolo vyplácaných ďalších 1000 dolárov mesačne z banky.²¹ Rodina sa musela presťahovať do nového domu.

Robert E. Lee bol ako dieťa hanblivý, starší súrodenci, si z neho často robili srandu. Lee bol tichý, skromný, snaživý a úctivý k starším a oddaný k svojej ovdovelej matke.²² Býval často chorľavý a tak ho jeho mama musela zobrať na pobrežie New Jersey práve kvôli jeho zdraviu.²³ Robert Lee bol svedkom útoku Veľkej Británie na mesto Alexandria

¹⁸ GUELZO, s. 37.

¹⁹ Tamtiež, s. 38.

²⁰ THOMAS, M. E., *Robert E. Lee: A Biography*, New York, 1997, s. 36.

²¹ GUELZO, s. 41.

²² WILLING, W., *Robert Edward Lee*, in: *Professional Memoirs, Corps of Engineers, United States Army, and Engineer Department at Large*, Vol. 9, No. 46, 1917, s. 361.

²³ PRYOR, s. 25.

v roku 1812 počas Americko-britskej vojny. Lee zažil stretnutie markíza de Laffayeta a jeho matky, ktorý sa pri svojej ceste do Spojených štátov rozhodol navštíviť vdovu po svojom spolubojovníkovi. Rodine aj pomáhala množstvo príbuzných z oboch strán rodiny. Mama mala na Roberta veľký vplyv a zbožňovala ho, tak ako aj on zbožňoval ju. Anne Lee sa cítila častokrát zle a bývala často chorá. Robert sa o ňu neustále staral, pomáhal s domácimi prácami, snažil sa ju rozveseliť a robil matke spoločnosť. To ich puto len posilnilo.

Lee, aj keď svojho otca nepoznal a väčšinu traumatizujúcich spomienok z detstva si ani nepamätal, strata otca a majetku na ňom zanechala stopu. Lee bol očividne vystrašený predčasnou smrťou svojho otca a celý život sa pokúšal o dosiahnutie dokonalosti.²⁴ Keď bol dospelý, žiadal svoju manželku, aby deťom o ňom rozprávala, keď bol mimo domov kvôli povinnostiam. V dospelosti sa zároveň stal posadnutým splácaním dlhov, keďže kvôli dlhom jeho otca, jeho matka, ktorú zbožňoval, trpela. Zároveň odkaz, ktorý jeho otec niesol, mohlo Leeho ovplyvniť vo výbere pracovnej kariéry. Jeho otec bol vynikajúci a krutý veliteľ vojska. Keď americká vojna o nezávislosť skončila, Henry Lee III. zistil, že nič ako vojenčinu tak dobre robiť nedokázal. Zadlžil sa, jeho obchody nevyšli a pošpinil si svoje meno. Jeho syn Robert Lee chcel svojim deťom zanechať majetok a očistiť meno rodiny Lee v očiach americkej verejnosti. Možno túžba o očistenie mena, alebo pokračovanie odkazu po otcovi, mohla zapríčiniť neskorší výber povolania a naštartovala legendu o Robertovi E. Leeovi.

1.2 Leeho prvé štúdia a West Point

Leeho prvá škola, ktorú pravdepodobne vo svojich 13. rokoch začal navštevovať, bola Alexandrijská akadémia, ktorá ponúkala bezplatné štúdium pre všetkých potomkov revolučných vojnových veteránov. Na tejto škole sa venoval klasickej gréckej a rímskej literatúre a matematike. Po ukončení tejto školy, všetkých doma prekvapil keď sa rozhodol pokračovať v šľapajach svojho otca a prihlásil sa na vojenskú školu West Point. Mohli za to možno aj ekonomické dôvody, keďže Robert bol zo svojich bratov najmladší a keby sa rozhodol pre školu, ktorá sa dlho študuje, bol by nútený si nájsť patróna, ktorý by mu ju hradil. Zároveň možná túžba očistiť rodinné meno, mohla byť pre Leeho tiež motiváciou, keďže vieme, že Lee počas štúdia čítal aj knihu svojho otca.

²⁴ FELLMAN, M., *Struggling with Robert E. Lee* in: Southern Cultures, Vol. 8, No. 3, 2002, s. 9.

Robert napísal svoj prvý list v 17. rokoch. Napísal ho pre ministra vojny Johna Caldwell Calhouna, ktorý rozhodoval, kto z uchádzačov sa dostane na West Point. „Práve som počul, že bolo pre Vás príjemné dostať od každého žiadateľa o vydanie kadetského rozkazu, vyhlásenie o jeho veku, štúdiu atď. urobil som ho sám, využívam najbližšiu príležitosť a posielam Vám nasledujúce.“ Ďalej Lee v liste popisuje čo prečítal : ... „okrem malých autorov, ktorými sa zvyčajne začína, som z latinských autorov, čítal Caesara, Sallusta, Virgila, Cícera, Horatia a Tacita z gréckych autorov Xonofóna, Homéra a Longina, študoval aritmetiku a algebru a prvých šesť kníh Euklida.“²⁵ Na Robertovu podporu prišli Calhounovi do ruky listy od jeho príbuzných ale aj členov kongresu. Po prijímacej skúške, ktorú úspešne zvládol, bol prijatý na školu a začal sa učiť ako ženijný dôstojník. Lee celý svoj doterajší život žil primárne po boku žien a to po boku svojej matky a sestier. Teraz vo West Pointe ho čakal život po boku mužov. Anna Lee zareagovala na odchod svojho syna veľmi emocionálne. „Ako môžem žiť bez Roberta?“ ďalej údajne pokračovala. „Je pre mňa synom aj dcérou zároveň.“²⁶

Americký kongres po vojne o nezávislosť pomocou Článkov konfederácie rozpustil Kontinentálnu armádu. Američania mali v tomto období určitú paranoju v udržiavaní pravidelnej armády. Hrozba vojny s Francúzskom v 90. rokoch 18. storočia prinútila kongres uvažovať o zriadení pravidelnej armády.²⁷ Prezidentstvom Thomasa Jeffersona akadémia začala fungovať. Prezident Monroo vymenoval v roku 1817 za riaditeľa akadémie Sylvanusa Thayeda. To sa ukázalo ako skvelý krok. Sylvanus sa snažil vybudovať akadémiu na francúzsky spôsob. Zaviedol štvorročné školské osnovy, zdisciplinoval akadémiu, určil maximálny počet kadetov v ročníku. Thayedov vplyv sa rozšíril do celých Spojených štátov, kde praktická každá ženijná škola využívala texty z West Pointu, alebo si volala vyškolených inštruktorov, ktorí skončili West Point.²⁸ Američania v tomto období neboli dobyvačný národ. Ich primárny cieľom bolo naučiť sa efektívne brániť svoje územie pred možnými nepriateľmi a hrozbami. Kadeti sa v učebných osnovách primárne neučili o spôsoboch vedenia vojny, ale stavaniu a budovaniu vecí potrebných na obranu územia. Mnoho z budúcich absolventov sa však

²⁵ PRYOR, B. E., *Robert E. Lee's Earliest-Known Letter*, in: The Virginia Magazine of History and Biography, Vol. 115, No. 1, 2007, s. 110.

²⁶ THOMAS, s. 44.

²⁷ GUELZO, s. 44.

²⁸ BARTLETT, W. B., *West Point*, in: The Military Engineer, Vol. 42, No. 290, 1950, s. 466.

nedalo na vojenskú dráhu. Vydali sa pracovať do súkromného sektora, kde sa uplatnili ako inžinieri a zveľadľovali Spojené štáty americké.

Lee bol vzorným študentom. Jeho nadriadení sa mohli naňho spoľahnúť. Na konci prvého ročníka bol vymenovaný za kadetského seržanta. Na konci druhého ročníka zase získal hodnosť kadetského pobočníka, čo bola najvyššia hodnosť, akú mohol ako kadet získať. Zároveň, podľa pravidiel akadémie, sa k najlepším študentom mali ostatní správať ako k dôstojníkom.²⁹ Lee dokončil štyri ročníky bez jedinej chyby.³⁰ Jeho mama napísala list v apríli v roku 1829 svojmu ďalšiemu synovi o Róbertových štúdiách vo West Pointe : „Robert už chýba dva roky. Je veľmi spokojný so svojou situáciou vo West Pointe a rýchlo napreduje ďalej jeho mama píše, je odborným asistentom matematiky, čo mu dáva 10 dolárov mesačne navyše k jeho mesačnému príspevku.“³¹ Lee sa na akadémii spriatelil s ostatnými študentmi z juhu taktiež ako aj s deťmi rodičov, ktorí bojovali po boku jeho otca. Lee počas štúdia veľa čítal. Jednou z množstva kníh, ktoré si Lee vypožičal, bola aj kniha spomienok jeho otca na južnú kampaň počas revolúcie.³² Jeho dvaja najbližší priatelia na škole boli Joseph E. Johnson, Virgínaň, s ktorým ostal v kontakte do konca svojho života a Jack Mackay zo Savannah, s ktorým Lee udržoval kontakt až do Mackayovej smrti.³³ V roku 1829 jeho trieda zmaturovala a pozostávala len z štyridsaťšesť kadetov. Lee dokončil školu výsledkovo ako druhý najlepší z ročníka. Guelzo popisuje koľko kadetov z jeho triedy bojovalo nakoniec v občianskej vojne: „Deväť okrem Leeho, slúžilo vo vojne a traja sa pridali spolu s Leem ku Konfederácií.“³⁴ Lee po úspešnom zvládnutí záverečných skúšok získal hodnosť dočasný podporučík.³⁵ Po zložení prísahy sa stal americkým vojacom v zbore ženistov a rozhodol sa ísť domov.

V americkej občianskej vojne bojovalo mnoho bývalých absolventov z West Pointu na obidvoch stranách konfliktu. Dovolím si tvrdiť, že Thayedove reformy spravili zo West Pointu prestížnu školu. Absolventi sa uchytili nie len v armádnom sektore, ale aj v súkromnom, keďže Spojené štáty sa v tomto období zväčšovali a prepájali. West Point

²⁹ FREEMAN, S. D., *Lee*, New York, 1997, s. 15.

³⁰ THOMAS, s. 49.

³¹ Jessie Ball duPont Library, M2009.173, Ann H. Carter Lee to Sidney Smith Lee, George Town, 10th April, 1829, dostupné z: <https://leefamilyarchive.org/9-family-papers/356-ann-hill-carter-lee-to-sidney-smith-lee-1829-april-10>, cit. [2023-01-25].

³² GUELZO, s. 50.

³³ THOMAS, s. 52.

³⁴ GUELZO, s. 48.

³⁵ Lee získal hodnosť podporučíka iba papierovo, platovo ani autoritatívne nie.

zároveň z mnoho absolventov spravil budúce vojenské špičky, ktoré bojovali v neskorších konfliktoch. V občianskej vojne na obidvoch stranách bojovalo množstvo absolventov, medzi nimi aj Lee a aj jeho spolužiak Johnson. Väčšia polovica Virgíňanov, ktorí skončili úspešne West Point, však zostala verná Únii.³⁶ West point z Leeho spravil vojaka a vybudoval uňho patriotizmus. Taktiež West Point dal Leemu silné puto so svojimi kolegami, dôstojníkmi posilnené tvrdými spoločnými skúsenosťami.³⁷ Lee strávil štyri roky v spoločnosti mladých mužov, čo bola zmena oproti jeho detstvu a dospievaniu s matkou. Bojové a taktické skúsenosti mu však West Point nepredal, to Lee získal až v blížiacom sa v konflikte, kedy využil aj to, čo sa naučil na škole.

³⁶ ADAMS, R. F. Jr., *Robert E. Lee and Concept of Democracy*, in: *American Quarterly*, Vol. 12, No. 3, 1960, s. 371.

³⁷ PRYOR, B. E., *Rediscovered : Robert E. Lee's Earliest- Known Letter*, in: *The Virginia Magazine of History and Biography*, Vol. 115, No. 1, 2007, s. 116.

2. Pracovné nasadenie Roberta E. Leeho a otázka otroctva

2.1 Pracovné povinnosti a manželstvo

Lee pri návrate domov našiel svoju mamu v inom dome, ako keď ju opúšťal pred dvoma rokmi. Jej zdravotný stav sa zhoršil, a tak bývala u rodinných známych. Lee sa rovno pustil do opatrovania svojej chorej matky. V liste Anna Lee pre svojho syna konštatovala svoj zdravotný stav: „Moja choroba je neporaziteľná ale momentálne symptómy sú také, že neohrozujú rýchlu smrť,“ ďalej v liste prosí svojho syna Sidneyho Smitha Leeho, aby spomínal na výchovu: „Musíte odraziť, každé zlo a dovoliť si dopriať, len také zvyky, ktoré sú v súlade s náboženstvom a morálkou.“³⁸ Anna Carter Lee však 26. júla 1829 podľahla svojej chorobe. Thomas predpokladá, že pravdepodobne trpela tuberkulózou od jej štyridsiatich rokov a nakoniec na ňu aj zomrela.³⁹ V testamente, ktorý spísala dva dni pred smrťou, si Robert E. Lee a jeho súrodenci rozdelili 20 tisíc akrov pôdy, niekoľko otrokov a fond s hodnotou 20 tisíc dolárov.

10. augusta prišli prvé rozkazy pre Leeho od brigádneho generála Charlesa Gratitota.⁴⁰ Americký kongres spolu s americkým prezidentom Johnom Quincy Adamsom sa rozhodli postaviť na obranu krajiny, systém opevnení. Takýto systém už bol vytváraný pred Britsko-americkou vojnou v roku 1812, ako aj po tejto vojne. Avšak nebol dostatočný a britské jednotky počas trvania konfliktu dokázali niektoré pevnosti veľmi ľahko obsadiť. Kongresu prišlo pragmatickejšie a ekonomickejšie využiť schopnosti inžinierov West Pointu na výstavbu opevnenia, ako platiť a udržiavať si veľkú armádu rozmerov 19. storočia. Nazvali to tzv. tretí systém opevnenia. Bohužiaľ, zbor ženistov, ktorý mal niesť primárne bremeno výstavby opevnení, nedosahoval potrebného počtu ľudí. Zbor pozostával z 24 dôstojníkov a zo žiadneho stáleho vojenského personálu. Častokrát sa musel spoliehať na civilných pracovníkov a dodávateľov.⁴¹

Lee dostal rozkaz vycestovať do Savannah, kde sa mal podieľať na výstavbe opevnenia. Leeho veliteľ, ktorý mal mať dohľad nad prácami bol major Samuel Babcock.

³⁸ Jessie Ball duPont Library, M2009.173, Ann H. Carter Lee to Sidney Smith Lee, George Town, 10th April, 1829, dostupné z: <https://leefamilyarchive.org/9-family-papers/356-ann-hill-carter-lee-to-sidney-smith-lee-1829-april-10>, cit. [2023-01-25].

³⁹ THOMAS, s. 38.

⁴⁰ GUELZO, s. 55.

⁴¹ Tamtiež, s. 57.

Jeho priateľ z West Pointu Jack Mackay, ktorý pochádzal zo Savannahu, bol taktiež umiestený v svojom rodnom meste. Mackayova mama Elizabeth sa „ujala“ Leeho a dala mu izbu v dome, ktorú mohol využiť, keď sa nachádzal v Savannah.⁴² V lete v roku 1830, sa práce zastavili, major Babcock odišiel na zdravotnú dovolenku a Lee sa vybral domov. Doma sa začal citovo zaujímať o ženskú spoločnosť. Lee sa v liste priznal svojmu bratrancovi: „Pravdou je, že už toľko rokov som sa mal vo zvyku potláčať svoje pocity, že si teraz sotva uvedomujem, že im môžem dať voľný priestor a konať podľa ich príkazov...“⁴³ Navštevoval svojich príbuzných a kde jeho cieľ bol aj vytvoriť románik s Mary Custisovou.⁴⁴ Ku koncu leta požiadal Mary o ruku. Jej otec sa zdráhal im dať svoje požehnanie kvôli povesti rodiny, ktorá primárne vďaka Leeho otcovi nebola najlepšia. Nakoniec sa však z Leeho stal zasnúbený muž. Lee po návrate do Savannah uvidel výstavbu opevnenia v katastrofálnom stave, pretože sa krajinou počas leta prehnali víchrice. Svojmu bratrancovi napísal : ... „našou najväčšou pohromou je, že prístavisko, ktoré nás stalo toľko práce a peňazí, bolo zničené a ťažko opraviteľné.“ ... „Bol som celý deň vonku v blate a vo vode a skúmal som škody.“⁴⁵ Lee počas týchto mesiacov získal mnoho cenných skúseností s riadením pomerne veľkých skupín bielych aj čiernych robotníkov.⁴⁶ Jeho majora nahradil Joseph K. F. Mansfield. Mansfield okamžite zahodil plány majora Ballocka a nariadil Leemu aby začal s novým prieskumom.⁴⁷ Lee sa však dlho nezdržal pod velením Mansfielda a bol prevelený do Virgínie, k výstavbe pevnosti Monroe. Stavby pevností a infraštruktúry boli bežnou vecou v americkej histórii. Lee pri ich stavbe získaval aj cenné organizačné schopnosti. Zisťoval aké je to riadiť ľudí, čo neskôr využíval, či už v armáde alebo v správe majetku. Organizácia v armáde je veľmi dôležitá, bez nej je armáda len hŕstka mužov so zbraňami. Lee sa tak pomaly učil delegovať prácu a systematicky postupovať vo výstavbe.

Pevnosť Monroe bola takmer hotová pri príchode Leeho do Virgínie. Jeho novým nadriadeným sa stal kapitán Andrew Talcottom. Lee mal kapitána v úcte a postupne si

⁴² THOMAS, s. 58.

⁴³ DEBUTTS, R. E. E., Jr., *Lee in Love: Courtship and Correspondence in Antebellum Virginia*, in: *Virginia Magazine and Biography*, Vol. 115, No. 4, 2007, dostupné z: <https://leefamilyarchive.org/9-family-papers/333-robert-e-lee-to-mary-anna-randolph-custis-lee-1830-october-30>, cit. [2023-01-25].

⁴⁴ GUELZO, s. 58.

⁴⁵ DEBUTTS, R. E. E., Jr., *Lee in Love: Courtship and Correspondence in Antebellum Virginia*, in: *Virginia Magazine and Biography*, Vol. 115, No. 4, 2007, dostupné z: <https://leefamilyarchive.org/9-family-papers/330-robert-e-lee-to-mary-anna-randolph-custis-lee-1830-november-11>, cit. [2023-01-25].

⁴⁶ YOUNG, W. R., *Robert E. Lee and Fort Pulaski*, Washington, 1941, s. 6.

⁴⁷ GUELZO, s. 58.

spoločne vybudovali priateľský vzťah. Hlavnou úlohou Leea však bola výstavba nového opevnenia, pevnosti Calhoun.⁴⁸ Tá sa mala nachádzať v blízkosti pevnosti Monroe. Lee nezaháľal ani v súkromnom živote a čoskoro po svojom návrate, z Georgie do Virgínie, sa oženil so svojou snúbenicou, Mary Annou Custis. Aj keď to trvalo dlhšie ako by sa Leemu páčilo. Mary niekoľkokrát svadbu presunula, až donútila Leea, ktorý strácal trpezlivosť, vybrať definitívny dátum svadby.⁴⁹ Presťahovali sa spoločne do pevnosti Monroe. Mary sa však čoskoro presťahovala do Arlingtonu vo Virgínii, kde mali majetky jej rodičia. Manželstvo s Mary Custis malo veľký vplyv na Leea kariéru.⁵⁰ Mali spolu sedem detí, avšak Leea vojenská kariéra ho častokrát dostávala na miesta, kde bol mimo svojej rodiny, čím Lee trpel. Lee bol k svojim potomkom milý, láskavý ale vyžadoval prísnu disciplínu.⁵¹ Chcel aby jeho deti mali čo najlepšie výsledky v školách, viedol ich k úcte a rešpektu. Po vypuknutí občianskej vojny apeloval na syna, aby sa sám rozhodol na ktorú stranu konfliktu sa postaví. Od svojich synov očakával, aby čím skôr sa oženili, ale paradoxom je, že jeho dcéry sa ani jedna z nich nevydali.

Lee slúžil v pevnosti Monroe tri roky a to od roku 1831 do 1834. V októbri 1834 však Lee dostal nový rozkaz, od hlavného inžiniera Charlesa Gratiota, aby opustil pevnosť Monroe a pripojil sa do Gratiovho osobného štábu vo Washingtone.⁵² Tento rozkaz a presun dostalo Leea do samotného centra diania. Zároveň však mal svoju manželku a rodinu len cez rieku od novej svojej práce, čo mu náramne vyhovovalo, keďže mohol byť na blízku svojim deťom a manželke.

Pri nástupe Leea do Gratiotovho štábu bola politická situácia vo Washingtone veľmi napätá. Lee však skrýval svoje politické názory. Spočiatku si užíval svoj pobyt vo Washingtone, pretože bol v okolí veľkých mužov svojej doby a zároveň blízko svojej rodiny. Leea práca primárne spočívala v administratíve. Mal zariadiť výplaty nižších úradníkom, doručovať žiadosti a správy členom kongresu a dohliadať na zmluvy.⁵³ Na večierkoch Lee podával svojim nadriadeným, kongresmanom alkohol. Administratívna práca ho však veľmi nebavila. Jeho priateľ Talcott v roku 1836 odišiel z armády a začal

⁴⁸ Tamtiež, s. 61.

⁴⁹ PRYOR, s. 81.

⁵⁰ FREEMAN, s. 28.

⁵¹ FELLMAN, M., *Struggling with Robert E. Lee* in: Southern Cultures, Vol. 8, No. 3, 2002, s. 10.

⁵² GUELZO, s. 69.

⁵³ Tamtiež, s. 71.

pracovať v súkromnom sektore a Lee bol v pokušení odísť s ním.⁵⁴ Lee viac-krát počas svojej vojenskej kariéry, rozmýšľal opustiť armádu a pracovať v súkromnom sektore. Tentokrát sa v armáde rozhodol zostať, ale aj naďalej túžil odísť čím skôr z Washingtonu. Najbližšia príležitosť sa mu vyskytla pri inžinierskych prácach na rieke Mississippi pri meste St. Louis. Lee požiadal hlavného inžiniera Gratiana o odchod a bolo mu vyhovené. Jeho novou úlohou bolo skrotiť riekou Mississippi, s ktorou malo mesto St. Louis problém, kvôli jej divokosti. Lee chcel vyriešiť problém s riekou pomocou priehrady, hrádze a kamenným obkladom. Najdôležitejšie položky v Leeho schéme bolo postavenie priehrady a hrádz.⁵⁵ Leeho návrh by stál však obrovské peniaze a spočiatku kongres ich nebol ochotný zaplatiť. Lee sa vrátil na Vianoce domov a na jar mu kongres poskytol 50 tisíc dolárov na stavbu. V roku 1838 získal povýšenie a to na kapitána. To povýšenie bolo o to cennejšie, pretože armáda v časoch mieru veľmi nepovyšovala. Lee osobne dozeral na stavby na rieke. Leemu sa podarilo vyriešiť problémy mesta St. Louis s riekou Mississippi a pre mnoho obyvateľov tohto kraja bol hrdinom.

2.2 Otroctvo a Robert E. Lee

Inštitúcia otroctva v Spojených štátoch amerických bola zakorenená už od samotného počiatku. Kvôli problému so šírením otroctva sa na chvíľu rozdelili Spojené štáty americké. Rozdelenie a samotná občianska vojna zanechala po sebe tisíce mŕtvych a trvalo zmrzačených mužov a to aj kvôli politickým nezhodám v otázkach šírenia otroctva a otroctva samotného. Otcovia, zakladatelia, túto otázku nevyriešili a tento problém sa tiahol desiatky rokov, až vyústil do občianskej vojny, po ktorej bolo otroctvo zrušené. Otroctvo malo veľký dopad na život Leeho. Robert E. Lee bol južan, vyrastal v okolí s otrokmi a už od svojho detstva bol obklopený otrokmi a názormi, že je v poriadku vlastniť otroka. Keď bol Robert dieťa, jeho rodina vlastnila niekoľko otrokov. Po smrti matky sa otroci rozdelili medzi súrodencov, nie je však známe koľko otrokov získal Lee z dedičstva po matke. Lee pravdepodobne vlastnil jedného otroka menom Nat (alebo Nate), ktorý ho sprevádzal na jeho prvé pracovné zaradenie ako inžiniera.⁵⁶ Počas svojho pôsobenia v armáde si taktiež zobral so sebou do Savannah starého otroka Stratforda,

⁵⁴ FREEMAN, s. 36.

⁵⁵ THOMAS, s. 91.

⁵⁶ GUELZO, C. A., *Robert E. Lee and Slavery*, in: Encyclopedia Virginia, 2020, dostupné z: <https://encyclopediavirginia.org/entries/lee-robert-e-and-slavery/>, cit. [2023-04-27].

pretože ho chcel dať vyliečiť z tuberkulózy.⁵⁷ Lee sa taktiež priženil do plantážnickej a otrokárskej rodiny, ktorá vlastnila obrovské množstvo majetkov a otrokov. Tak sa dostal do rodiny obklopenej otrokmi. Rodina Custovcov vlastnila vo Virgínii jeden z najväčších počtov ľudí.⁵⁸ Jeho manželka bola od malička vychovaná v spoločnosti otrokov. Niekoľko otrokov si zobrala so sebou aj po sobášii s Robertom. Otroci vychovávali aj deti Roberta E. Leeho. Tradícia však je taká, že Lee bol proti otroctvu a uchováva sa obraz Leeho, ako tragického hrdinu, ktorý bojoval za juh vo vojne o otroctve.⁵⁹ Lee po smrti svojho svokra Custisa spravoval majetok jeho rodiny a zároveň mu pripadlo spravovať aj plantáž v Arlingtone. Spolu s majetkami spravoval aj financie. Tiež sa musel vysporiadať s nezaplatenými účtami v hodnote 8 tisíc až 12 tisíc dolárov.⁶⁰ Zároveň po smrti Custisa došlo k určitým nepokojom medzi otrokmi, keďže niektorí z nich si mylne mysleli, že po smrti pána dostanú automaticky slobodu. Otroci častokrát odmietali uznávať Leeho autoritu, ignorovali jeho príkazy a pokúšali sa podkopať jeho plány.⁶¹ Keď dvaja z jeho otrokov unikli a boli znova zajatí, Lee ich buď sám zbil alebo prikázal to dozorcovi.⁶² V tejto situácii nie je známe, či sa toho ujal sám Lee. V závete po nebohom Custisovi sa aj nachádzalo : „dám slobodu mojím otrokom, ktorý budú emancipovaní mojimi správcami a to takým spôsobom ako sa bude zdať mojim správcom najvhodnejšie a najsprávnejšie, pričom uvedená emancipácia sa ma uskutočniť najneskôr do piatich rokoch od do dňa mojej smrti.“⁶³ To znamenalo, že otroci mali byť emancipovaní, avšak neznamenalo to, že majú po smrti Custisa získať automaticky slobodu.

Otroci v Arlingtone žili v rodinných skupinách, uznávali rody a priezviská, pravdepodobne, ktoré si sami zvolili.⁶⁴ Belosi v Arlingtone vnímali otrokov ako jednotlivcov s vlastnými vzťahmi a zvykmi.⁶⁵ Môžeme konštatovať, že otroci mali lepšie podmienky ako bola norma vtedy na juhu. Otroci vykonávali najrôznejšiu činnosť na

⁵⁷ PRYOR, s. 130.

⁵⁸ Tamtiež, s. 125.

⁵⁹ NOLAN, T. A., *Lee Considered: General Robert E. Lee and Civil War History*, London 1991, s. 10.

⁶⁰ HORN, J., *The Man Who Would Not Be Washington: Robert E. Lee's Civil War and His Decision That Changed American History*, New York, 2015, s. 73.

⁶¹ HONEYCUTT, H. J., *Robert E. Lee : The Gray Knight: History and Memory in Constructing the Lost Cause Myth*, Diplomová práca, California State University, 2022, s. 86.

⁶² MELGAR, R., *The Myth of The Kindly General Lee*, in: *The Atlantic*, 2017, dostupné z: <https://www.theatlantic.com/world/>, cit. [2023-06-24].

⁶³ CUSTIS, G., *Will of George Washington Parke Custis (26. marec 1855)*, in: *Encyclopedia Virginia*, 2020, dostupné z: <https://encyclopediavirginia.org/entries/will-of-george-washington-parke-custis-march-26-1855/>, cit. [2023-06-24].

⁶⁴ PRYOR, s. 126.

⁶⁵ Tamtiež, s. 126.

plantáži. Niektorí otroci mali špeciálne postavenie ako napríklad záhradník. Všetko záviselo od ich pracovných schopností. Čím Lee najviac v otroctve opovrhoval, bola jeho neefektívnosť.⁶⁶ Tento názor zdieľal aj Custis. Môžeme konštatovať, že klauzula o prepustení otrokov po piatich rokoch najneskôr je pomerne pochopiteľná, vzhľadom na Custisove postoje, ktorý taktiež považoval otroctvo za neefektívne. Avšak, nič nenasvedčuje tomu, žeby oslobodenie otrokov prebiehalo na základe ľudomilstva alebo viery.

V liste pre svoju manželku z roku 1857 Lee píše svoj postoj k otroctvu : „Verím, že v tejto osvietenej dobe, je ich málo, čo uznajú, že otroctvo ako inštitúcia je morálnym a politickým zlom v každej krajine. Je zbytočné vysvetľovať jeho nevýhody. Myslím si však, že je to väčšie nebezpečenstvo pre bielu rasu ako pre čiernu rasu, zatiaľ čo môj pocit je v prospech druhej, moje sympatie sú väčšie k tej prvej. Čiernym je tu neporovnateľne lepšie ako v Afrike a to morálne, sociálne a fyzicky.“⁶⁷ V tomto liste jasne vidieť postoj Leeho k černošským obyvateľom, ktorým podľa neho, bolo lepšie žiť v Amerike a pracovať, ako žiť „doma“ na slobode v Afrike. Lee bol technicky za otroctvo jednoducho preto, že mal pocit, že by nemali byť prepustení, kým nebudú existovať právne predpisy na pomoc nedávno prepustených otrokov.⁶⁸ Nebol proti emancipácii, avšak aj ako mnohým ďalším na juhu sa mu nepáčil tvrdý postoj abolitionistov zo severu, ktorí to chceli presadiť stoj čo stoj. Zároveň, mnohí Severania pomáhali ukrývať utečeným otrokom.

Lee však počas občianskej vojny, kedy juhu dochádzali muži v roku 1864 navrhol, aby sa začali prijímať do Konfederáčnej armády aj otroci. Tí po určitej dobe v armáde by boli oslobodení. Môžeme to vnímať ako pokus alebo snahu o emancipáciu. Zároveň však zúfala doba, prináša zúfale rozhodnutia a v tomto období bola celá Konfederácia na pokraji zrútenia a získanie ďalších mužov, ktorí by bojovali, sa zdalo ako riešenie.

⁶⁶ PAQUETTE, C., *The House That Built Lee: Reinterpreting Robert E. Lee Through his Life at Arlington House*, Diplomová práca, University of New Hampshire, 2020, s. 57.

⁶⁷ Virginia Historical Society, MSS1 L51C 181, Robert E. Lee to Mary Custis Lee, Fort Brown Texas, December 27th, 1856, Lee Family Papers, dostupné z: <https://leefamilyarchive.org/9-family-papers/339-robert-lee-to-mary-anna-randolph-custis-lee-1856-december-27>, cit. [2023-08-01].

⁶⁸ LEWIS, D. A., *Gain of Command : An Analysis of Robert E. Lee and His Corps Commanders in the Civil War*, Diplomová práca, Bowling Green State University, 2016, s. 10.

3. Vojna s Mexikom a politická situácia po vojne

3.1 Mexicko-americká vojna

Texaská vojna za nezávislosť z rokov 1835-1836 medzi obyvateľmi Texasu a Mexickou vládou, ktorá spravovala danú oblasť, priniesla na mapu Severnej Ameriky nový štát. Štát osamelej hviezdy, ako ho mnohí prezývajú, sa chcel po svojej revolúcií pripojiť do Spojených štátov amerických. Mexiko však jasne deklarovalo, že prijatie Texasu do Únie môže viesť k vojne. Prípadná vojna s Mexikom, krátko po Texaskej revolúcií, sa Spojeným štátom nepáčila. V Texase žilo mnoho prisťahovalcov, aj so svojimi otrokmi, ktorí sa sem sťahovali prevažne zo štátov Únie. Texas tak vznikol ako otrokársky štát. Otroctvo bolo krátko po revolúcií ďalším z dôvodov, prečo sa predstavitelia Únie zdráhali prijať tento veľký štát. Rok 1841 však priniesol zmenu. Po smrti zvoleného prezidenta Harrisona, nastúpil do úradu jeho viceprezident John Tyler. Ten svoje štvorročné prezidentské obdobie venoval snahe o pripojenie Texasu k Únii. Podarilo sa mu až ku koncu svojho prezidentského obdobia presadiť, aby sa Texas pripojil k Únii. V roku 1845, po vypršaní Tylerovho obdobia, nastúpil do úradu prezidenta reprezentant demokratickej strany James Polk. Ten v júli v roku 1845 začlenil Texas do Únie. Mexická vláda však prijatie Texasu do Únie odsúdila.⁶⁹ Stále považovala územie Texasu za svoje dočasne stratené územie, ktoré časom získa späť. Mexiko vnímalo anexiu Texasu ako akt nepriateľstva, keďže sa obávali, že Spojené štáty si budú nárokovať ďalšie územie Mexika.⁷⁰ Polk vyslal veľvyslanca Johna Slidella do Mexika, aby vyjednal dohodu o odstúpení určitého územia a zároveň mal dohodnúť hranice medzi Mexikom a Spojenými štátmi. Slidell mal vyjednať odkúpenie územia Kalifornie a Nového Mexika.⁷¹ Polk zároveň očakával od Slidella, že vyjedná vyrovnanie hraníc, ktoré budú výhodne pre Spojené štáty americké.⁷² Dohoda sa však nedosiahla a Mexiko si zároveň ďalej nárokovalo Texas a hrozilo vojnou. Mexický prezident síce zvažoval predaj určitej časti územia, ale vojenským prevratom bola jeho vláda skončená.⁷³ Prezidenta Polka čakalo po návrate Slidella dôležité rozhodnutie. Mohol poslať znova Slidella do Mexika s jeho pozíciou komisára, ktorú by Mexická vláda mohla

⁶⁹ GUELZO, s. 94.

⁷⁰ KING, R., *Border Crossing in the Mexican American War* in: *Bilingual Review*, Vol. 25, No. 1, 2000, s. 63.

⁷¹ KORDA, s. 105.

⁷² GRAEBNER, A. N., *The Mexican War: A Study in Causation*, in: *Pacific Historical Review*, Vol. 49, No. 3, 1980, s. 420.

⁷³ KING, R., *Border Crossing in the Mexican American War* in: *Bilingual Review*, Vol. 25, No. 1, 2000, s. 65.

akceptovať alebo demonštrovať silu armádou.⁷⁴ Polk po návrate vyslanca Sliddela do hlavného mesta sa nakoniec rozhodol vyslať armádu jednotku na čele so Zacharym Taylorom k Rio Grande, aby strážila hranicu medzi Texasom a Mexikom. Mexická kavaléria zaútočila na jednu z amerických hliadok a zabila 16 mužov.⁷⁵ Útok na americkú hliadku tiež Polkovi pomohol, keďže mal týmto ďalšiu zámienku na vyhlásenie vojny. Polk pri rozhovore s ministrom vojny jasne povedal : „Keď bude vojna uznaná Kongresom, tak s veľkou silou na súši a na mori si myslím, že môže byť rýchlo ukončená.“⁷⁶ Kongres vyhlásenie vojny uznal a vypukla vojna medzi Spojenými štátmi americkými a Mexikom. Polk po vypuknutí vojny vydal výzvu pre vstup do armády, ktorú malo posilniť 50 tisíc dobrovoľníkov.⁷⁷ Na Mexiko boli pripravené tri armádne skupiny, ktorým velili Zachary Taylor, Winfield Scott a Stephen W. Kearny. Tieto armádne zoskupenia bojovali viacmenej samostatne, v rôznych častiach Mexika. V týchto armádach bojovalo aj mnoho budúcich veliteľov a veliteľov občianskej vojny, ktorí počas tejto vojny získavali praktické skúsenosti s bojom, zásobovaním a prieskumom.

3.2 Robert E. Lee a Mexicko-americká vojna

Vojna s Mexikom však priniesla pre profesionálnych vojakov príležitosť sa ukázať alebo priniesla možnosť byť povýšenými do vyšších hodností. Vo vojne bojoval aj plukovník Jefferson Davis, ktorý velil prvej Mississippi.⁷⁸ Aj mnoho ďalších generálov a politických predstaviteľov Konfederácie a Únie bojovalo vo vojne s Mexikom bok po boku. Lee vo svojom liste skonštatoval aktuálnu situáciu : „Usmiata tvár mieru sa zmenila na pochmúrnu podobu vojny.“⁷⁹ Lee sa počas vypuknutia vojny nachádzal v pevnosti Hamilton. Túžil sa však čím skôr pripojiť k armáde k Mexiku. To sa mu splnilo 19. augusta 1846, kedy prišli rozkazy pripojiť sa do armády v Mexiku.⁸⁰ Jeho novým veliteľom sa stal brigádny generál John E. Wool. Woolove meno nieslo neskôr názov bývalej pevnosti Calhoun, ktorú Lee pomáhal vystavať. Lee po 21. rokoch služby v armáde bol stále len kapitánom. Prvýkrát

⁷⁴ MCAFFE, W., *A Reconsideration of the Origins of the Mexican-American war*, in: Southern California Quarterly, Vol. 62, No. 1, 1980, s. 56.

⁷⁵ KORDA, s. 105.

⁷⁶ QUAIFFE, M. M., *The Diary of James K. Polk, During his presidency, 1845 to 1849*, Chicago, 1910, s. 392.

⁷⁷ OPATRŇÝ, J., *Stát osamělé hvězdy a mexicko-americká válka*, Praha, 2002, s. 170.

⁷⁸ HSIEH Wei-siang W., *West pointers, and the Civil War: The Old Army in War and Peace*, Chapel Hill, 2013, s. 63.

⁷⁹ Henry H. Huntington Library, MssHM8813, Robert E. Lee to Martha Custis Williams, Governors Island, 7th June, 1846, dostupné z: <https://leefamilyarchive.org/9-family-papers/456-robert-e-lee-to-markie-williams-1846-june-7>, cit. [2023-03-02].

⁸⁰ GUELZO, s. 95.

mal zažiť v tejto vojne boj. Leeho prvá úloha, pre generála Woola, bolo pripraviť cestu, ktorá by jemu a jeho armáde umožnila prekročiť Rio Grande.⁸¹ Woolova armáda pozostávala z 1400 mužov a 188 vagónov.⁸² Lee domov vo svojom liste popísal, čo videl v tábore : „Nie je tu nič iné ako príprava na bitku: brúsenie mečov, brúsenie bajonetov a vyzbrojovanie sa do poľa, zaberajú všetky myšlienky a ruky.“⁸³ Spolu s pochodom Woola a jeho armády na mexické územie, armádu zastihla správa o vyhratej bitke Zacharyho Taylora. Lee však len pochodoval a počas celej výpravy do roku 1846 nepočul výstrel. Woolova armáda zakončila rok v tábore blízko Manclovy.

Z Leeho sa vo vojne proti Mexiku stal vyzvedač. Strávil denne päťdesiat až šesťdesiat míľ na konskom chrbte.⁸⁴ Dobrovoľne sa púšťal do nebezpečných misií za cieľom získať čo najlepšie informácie o nepriateľovi. V roku 1847 dostal Lee nové rozkazy. Mal sa presunúť do osobného štábu generála Winfielda Scotta. Lee sa tak dostal do generálovho úzkeho kruhu poradcov a slúžil so Scottom, aj s jeho 8600 mužmi. Leeho úloha teda spočívala v prieskume územia a zároveň mal sedávať na generálových vojnových poradách. Scottova armáda sa mala vylodiť pri Vera Cruz, obsadiť ho a ďalej pokračovať a obsadiť aj Mexico City. Lee považoval Scottovu kampaň ako model pre všetky vojenské operácie.⁸⁵

Scottova armáda obliehala Vera Cruz a Lee sa podieľal na vytvorení pozícií pre delostrelectvo a zákopov okolo mesta. Na Leeho bolo v tejto vojne aj prvýkrát vystrelené. Keď sa vracal k americkým líniam od vykopaných zákopov, tak si ho nervóznym americkým vojak splietol s mexickým vojakom a vystrelil po ňom z pištole, avšak minul.⁸⁶ Gulka len preletela medzi jeho telom a rukou. Po niekoľko dennom ostreľovaní z pevniny aj od mora sa mesto Vera Cruz vzdalo. Generál Scott Leeho vychválil, zároveň sa Leeho reputácia šírila armádou. Dokázal demonštrovať schopnosti v prieskume, jeho odvahu a udržať si chladnú hlavu v momentoch, keď ju ostatní strácali.⁸⁷ Scott a jeho armáda ďalej

⁸¹ KORDA, s. 108.

⁸² THOMAS, s. 115.

⁸³ Henry H. Huntington Library, MssHM8813, Robert E. Lee to Martha Custis Williams, Governors Island, 7th June, 1846, dostupné z: <https://leefamilyarchive.org/9-family-papers/456-robert-e-lee-to-martha-williams-1846-june-7>, cit. [2023-03-02].

⁸⁴ CROCKER III, H. W., *Robert E. Lee on Leadership : Executive Lessons in Character, Courage and Vision*, New York, 2000, s. 30.

⁸⁵ GUELZO, C. A., „*War Is a Great Evil*“ : Robert E. Lee in the War with Mexico, in: *The Southwestern Historical Quarterly*, Vol. 122, No. 1, 2018, s. 82.

⁸⁶ CROCKER, III., s. 31.

⁸⁷ KORDA, s.139.

postupovala 280 míľ od Vera Cruz do Mexico City. Pri postupe na Mexico City sa Scottova armáda stretla so zakopanou armádou generála Santa Anny. Scott mal 6 tisíc mužov, zatiaľ čo Santa Anna 12 tisíc mužov.⁸⁸ Scott hneď vyslal Leeho na prieskum terénu a pozícií mexickej armády. V týchto fázach mexickej vojny sa Lee naučil ako je prieskum dôležitý, čo neskôr využíval počas celej občianskej vojny. Chýbajúci prieskum, kedy sa Lee nemohol spoľahnúť na kavalériu Jebba Stuarta, prispel aj samotnej porážke Leeho pri Gettysburgu v roku 1863.

Scottova armáda zaútočila na Santa Annu a porazila ho v bitke pri Cerro Gordo. K Scottovmu víťazstvu prispel aj Leeho prieskum. Leeho Scott v správe z 23. apríla 1847 spomína: „Som nútený osobitne spomenúť služba kapitána Roberta E. Leeho, inžiniera. Tento dôstojník, ktorý sa počas obliehania Vera Cruz neskrýval, bol počas prieskumných operácií odvážny a pracovitý, prinášal veľkú hodnotu.“⁸⁹ Následne bol Lee povýšený na brevetného majora. Scottova armáda sa presunula do Puebla de Los Angeles, kde mala armáda počkať na posily a tiahnuť na Mexico City. Pueblu v tomto čase ovládal Scott, ktorý však mal neustále problémy so zásobovaním a útokmi mexickej gerily. Armáda sa na pochod vydala 7. augusta 1847. Lee opustil Pueblu v Scottovej armáde po boku dvoch plukovníkov a budúcich veliteľov armád v americkej občianskej vojne P. G. T. Beauregarda, ktorý porazil Úniu pri prvej bitke pri Bull Runne a Georga B. McClellana, budúceho veliteľa únie, ktorý sa stretol s Leem v bitke pri Antietame.⁹⁰ Scott vyslal Leeho na prieskum západnej alternatívnej cesty na Mexico City, keďže sa chcel vyhnúť lávovým poliam, ktoré boli známe ako Pedregal.⁹¹ Keby sa Leemu podarilo nájsť cestu cez Pedregal, Scott sa mohol vyhnúť konfrontácii, keďže Mexická armáda bola blízko. Santa Anna ani Scott nemali záujem o veľké stretnutie 19. augusta 1848.⁹² Santa Anna nariadil ústup, pretože sa chcel sústrediť na obranu hlavného mesta, avšak jeho podriadený major generál Gabriel Valencia sa odmietol rozkazom podriaďiť a zostal držať pozíciu. Leemu sa podarilo nájsť cestu cez lávové polia, ktoré neboli chránené a po ktorej mohla americká armáda zaútočiť na generála Valenciu. Scott rozkázal, aby Lee pozbieral časť jednotiek, ktoré mali byť použité ako diverzia. Tri divízie zaútočili na generála Valenciu a jeho delostrelectvo a Mexičania boli nútení ustúpiť. Američanom sa podarilo zajať štyroch mexických

⁸⁸ Tamtiež, s. 133.

⁸⁹ Winfield Scott's Supplemental Report, 23. April, 1847, dostupné z: <http://www.aztecclub.com/wp-cg.htm>, cit. [2023-06-24].

⁹⁰ KORDA, s. 141.

⁹¹ THOMAS, s. 130.

⁹² Tamtiež, s. 131.

generálov 800 vojakov a 20 kusov delostrelectva.⁹³ Scott následne Leeovi rozkázal preskúmať cestu od San Antonia do Churubusca.⁹⁴ Santa Anna sa presunul do Churubusca, zatiaľ čo jeho väčšia časť armády sa ustupovala do Mexico City. Bitka pri Churubusca sa skončila víťazstvom Američanov. Tuhý odpor však kládli americkí dezertéri, Írski katolíci, ktorí bojovali na strane Mexika až do samotného konca. Týchto prebehlíkov ťahalo k Mexičanom prevažne náboženské vyznanie.⁹⁵ Lee bol po týchto bitkách povýšený na brevetného podplukovníka. Scott sa zdráhal zaútočiť na Mexico city, pretože stratil v posledných dňoch viac ako tisíc mužov, čo bolo na jeho pomerne malú armádu veľa. Scottova armáda sa pripravovala na ďalšie obliehanie, tentokrát však mexického hlavného mesta Mexico City. Scott vyslal znova Leeho na prieskum, no tentokrát južnej časti mesta. Následne Lee bol inštruovaný aby začal stavať pozície pre štyri batérie delostrelectva.⁹⁶ Scott zvolal vojnovú poradu a rozhodol, že sa zaútočí na mesto zo západu a zároveň obsadiť vyvýšenú pozíciu Chapultepec.⁹⁷ Santa Anna bol po páde Chapultepecu zúfalý a nariadil ústup z mesta. Mestská rada hlavného mesta vyslala delegáciu s cieľom vyjednať podmienky kapitulácie a zároveň oznámili, že Santa Anna ustupuje z mesta.⁹⁸ Pád Mexico City a následná okupácia mesta priniesla zároveň postupný koniec vojny. Mexiko sa ďalej nedokázalo efektívne brániť a bolo nútené jednať o miery. V krajine však boli silné guerillové skupiny, ktoré napadali amerických vojakov. Jednania o mieri sa predlžovalo a nikto nevedel kedy a ako bude vojna oficiálne ukončená. Prezident Polk nevedel ako sa má zbaviť bremena angažovanosti v Mexiku.⁹⁹ Zmluva, ktorá ukončila vojnu bola spásou pre Polka. Bola podpísaná s Guadalupe Hidalgo a to 2. februára 1848, ktorá ukončila Americko-mexickú vojnu. Rio Grande bolo uznané ako Texaská hranica. Nové Mexiko a Kalifornia patrilo Spojeným štátom.¹⁰⁰ Táto vojna a získané územia od Mexika spolu s problémami, ktoré tieto územia priniesli priamo viedla k americkej občianskej vojne o 13 rokov neskôr.

Robert E. Lee sa po dvoch rokoch bojov vracal konečne domov k svojej rodine. Mexická vojna veľmi ovplyvnila Leeho život. Vzťah a dôveru, ktorú si Lee vybudoval

⁹³ KORDA, s. 146.

⁹⁴ THOMAS, s. 132.

⁹⁵ OPATRŇÝ, J. s. 316.

⁹⁶ FREEMAN, s. 72.

⁹⁷ GUELZO, s. 105.

⁹⁸ FREEMAN, s. 75.

⁹⁹ GRAEBNER, A. N., *Lessons of the Mexican War*, in: *Pacific Historical Review*, Vol. 47, No. 3, 1978, s. 341.

¹⁰⁰ REEVES, S. J., *The Treaty of Guadalupe-Hildago*, in: *The American Historical Review*, Vol. 10, No. 2, 1905, s. 323.

s generálom Scottom počas Mexicko-americkéj vojny, ho pred začiatkom občianskej vojny dostala do centra záujmu Washingtonu na čele s Lincolnom s jeho kabinetom. Lee sa stal pre Scotta naj dôveryhodnejším podriadeným, ktorého rady boli voľne prijaté v obliehaní Vera Cruzu a v bitke Cerro Gordo.¹⁰¹ Scott ako veliteľ armády presadzoval a odporučil, aby Lincoln a jeho kabinet poveril velením federálnej armády po odčlenení časti južanských štátov, Roberta E. Leeho. Zároveň v tejto kampani a vojne Lee prvýkrát zažil líniový súboj pechoty, získal potrebné skúsenosti, ktoré neskôr využíval v občianskej vojne. Bitka pri Cerro Gordo bola Leeho úvodom bojov v líniiach, pechoty proti pechote.¹⁰² Vo vojne taktiež vnímal dôležitosť prieskumu správnej taktiky a zásobovania. Skúsenosti a udalosti ktoré zažil počas bojov vo vojne vyformovali z Leeho muža. Mimo šarvátky pri potlačení otrockého povstania v Harpers Ferry, sa Lee ocitol znova na bojovom poli až počas americkej občianskej vojny, kedy sa jeho vojenský a taktický talent zviditeľnil a zapísal do dejín. Scott vo svojom liste píše : „Úspech v Mexiku bol do značnej miery spôsobený, zručnosťou, odvahou a nehrozenou energiou Roberta E. Leeho“¹⁰³

3.3 Politické kompromisy a prezidentské voľby 1860

Spojená štáty americké získali po podpísaní mieru s Mexikom rozsiahle nové územia. Spojené štáty za dva roky bojov získali od Mexika 529 017 štvorcových míľ územia.¹⁰⁴ Mexiko za stratené územie získalo 15 miliónov dolárov.¹⁰⁵ Americký kongres a budúci prezidenti sa museli rozhodnúť, ako s novozískaným územím sa bude nakladať, a to primárne v otázke šírenia otroctva. Naposledy otázku šírenia otroctva Spojené štáty americké riešili po kúpe obrovského územia Louisiany od Francúzov. Kúpa Louisiany priniesla prvý veľký politický problém so šírením otroctva. Tento problém sa vyriešil až v roku 1820 a to Missourským kompromisom. Kompromis, ktorý určil štát Missouri ako otrokársky, Maine ako slobodný a zároveň hranicu severne od rovnobežky 36° 30', za ktorú sa otroctvo nebude ďalej šíriť. Táto dohoda priniesla klud v Spojených štátoch v otázkach otroctva v podstate až do zisku Mexického územia. Mexické územie sa

¹⁰¹ SWIFT, E., *The Military Education of Robert E. Lee*, in: *The Virginia Magazine of History and Biography*, Vol. 35, No. 2, 1927, s. 105.

¹⁰² GUELZO C., A., „*War Is a Great Evil*”: *Robert E. Lee in the War with Mexico*, in: *The Southwestern Historical Quarterly*, Vol. 122, No. 1, 2018, s. 68.

¹⁰³ HAMILTON, DE ROULHAC, G. J., a HAMILTON T. M., *The Life of Robert E. Lee for Boys and Girls*, New York, 1917, s. 61.

¹⁰⁴ HSIEH, s. 54.

¹⁰⁵ VANDECREEK, D., *The Mexican-American War*, in: Northern Illinois University Digital Library, dostupné z: <https://digital.lib.niu.edu/illinois/lincoln/topics/mexicanwar>, cit. [2023-08-01].

primárne nachádzalo južne od hranice 36° 30' a tak z merita veci by väčšina štátov mohli byť otrokárске. To sa samozrejme nepáčilo v tej dobe mnoho Severanom, ktorí nechceli ďalšie politické posilnenie otrokárskych štátov. Mnohí Severskí kongresmani a politici sa obávali tzv. otrokárскеho sprisahania. Teóriou bolo, že otrokári dokážu získať väčšinu štátov a presadiť si šírenie otroctva do celých Spojených štátov, čo bola pre mnohých Severanov nočná mora. Južanské štáty sa báli, že kongres zakáže šírenie otroctva na územie získané od Mexičanov. Henry Clay, zakladateľ Whigov, teda prišiel s kompromisom (1850) ako naložiť so získaním územím po Mexicko-americkéj vojne. Kompromis z roku 1850 bol riešením kongresu na politickú krízu po Mexicko-americkéj vojne a zlatú horúčku v Kalifornii.¹⁰⁶ To sa mu s pomocou demokrata Stephena A. Douglesa podarilo presadiť v kongrese ako samostatných 5 zákonov. V tomto kompromise sa teda porušil Missourský kompromis, keďže štát Kalifornia, ktorá bola južne od hranice kompromisu, sa pripojila do Únie ako slobodný štát. Zároveň vznikli dve teritória, Nové Mexiko a Utah. Následne sa prijala možnosť tzv. konceptuálne suverenity. To znamenalo, že občania štátov si mohli sami zvoliť, či chcú aby ich štát bol otrokársky alebo nie. Aby sa vyhovel južanov bol prijatý tzv. Zákon o utečených otrokov z roku 1850. Každý otrok, ktorý utiekol svojmu pánovi, má byť po chytení navrátený k svojmu majiteľovi a občania severu mali spolupracovať v chytaní a vracaní utečených otrokov. To samozrejme vyvolalo veľkú nevôľu na severe krajiny.

O definitívne zrušenie Missourského kompromisu sa postaral o štyri roky neskôr demokrat Douglas. Ten presadil zákon o Nebraske a Kansase z roku 1854. Každý novo prijatý štát si na základe ľudového hlasovania rozhodne, či chce byť otrokársky alebo nie a to ešte pred prijatím do Únie. V podstate ide o koncept ľudovej suverenity, ktorý veľmi podporovala demokratická strana. Strana Whigov sa po prijatí tohto zákona viac menej rozpadla a vznikla republikánska strana, ktorá bola v priamej opozícii k demokratickej. Republikánska strana vzniká aj na základe nesúhlasu proti zákonom o utečených otrokov ako aj proti zákonu o Nebraske a Kansase.

Po kompromise v roku 1850 a následnom zákone o Nebraske a Kansase sa zdalo, že otázka šírenia otroctva je vyriešená. Povstanie Johna Browna z roku 1859, ktorého cieľom bolo po prepade federálnej vojenskej zbrojnice v Harper Ferry vo Virgínie spustiť otrocké

¹⁰⁶ WOODS, E. M., *The Compromise of 1850 and the Search of a Usable Past*, in: *Journal of the Civil War Era*, Vol. 9, No. 3, 2019, s. 439.

povstanie na juhu sa skončilo neúspechom a vyvolalo len napätie pred prezidentskými voľbami. Toto povstanie nakoniec potlačil Robert E. Lee, ktorý sa v čase povstania nachádzal na území Virgínie. Nájazd bol vnímaný na juhu ako dôkaz toho, že abolicionisti premieňajú svoje nenávistné teórie na akciu a tento nájazd brali ako začiatok abolicionistickej ofenzívy.¹⁰⁷ Prezidentské voľby v roku 1860 priniesli znova trenice medzi zástancami otrokárstva a ich prevažne severskými odporcami. Republikánske primárky vyhral Abraham Lincoln, ktorý bol dovtedy právnikom. Ten bol verejnosti známy svojimi debatami proti Stephanovi A. Douglasovi. Aj tieto debaty pomohli Lincolnovi do jeho prezidentského kresla. Neboli však len o otroctve a ľudovej suverenite, ale aj o republikánskom ideály.¹⁰⁸ V demokratickej strane pred voľbami v roku 1860 vznikol rozkol. V primárkach síce zvíťazil Stephan Douglas, ale niektorí radikálni južanskí otrokári neboli spokojní s jeho zvolením ako kandidáta. Spravili si vlastné zhromaždenie a zvolili svojho kandidáta za prezidenta a to Johna C. Breckinridga, ktorý spĺňal to, čo títo južania chceli od svojho kandidáta v kľúčových otázkach. Aj tento rozkol v demokratickej strane umožnil víťazstvo republikánskeho kandidátovi Abrahamovi Lincolnovi. Južná Karolína sa ako prvá po zverejnení výsledkoch rozhodla odtrhnúť od Únie, a to len štyri dni po zvolení Lincolnu prezidentom. Prebiehali rôzne rozhovory o kompromise a uskladnenia situácie. Lincoln však odmietal kompromisy a jeho riešenie pevnosti Sumter vytvorili situáciu, kedy vojna bola nevyhnutná.¹⁰⁹ Podľa historika Bonnera bola secesia iba blufom prinútiť Severanov k ústupkom.¹¹⁰ Niektorí Severania hovorili o pokojnom akceptovaní secesie, no keď čelili sociálno-ekonomickým dôsledkom ustúpili.¹¹¹ Postupne sa však k secesii pridávali ďalšie južanské štáty a spolu vytvorili Konfederálne štáty americké. Konfederácia po odtrhnutí stelesnila južanský pohľad na *Manifest Destiny*.¹¹² Na ich čele do konca vojny bol prezident Jefferson Davies. Keď sa krajina po voľbách v roku 1860 začala rozdeľovať, dôstojníci z Juhu boli nútení čeliť ich protichodným lojalitám.¹¹³

¹⁰⁷ CRENSHAW, O., *The Psychological Background of the Election of 1860 in the South*, in: The North Carolina Historical Review, Vol. 19, No. 3, 1942, s. 260.

¹⁰⁸ STEVENSON, A. J., *Lincoln vs. Douglas Over the Republican Ideal*, in: American Studies, Vol. 35, No. 1, 1994, s. 64.

¹⁰⁹ CRAVEN, A., *Coming of the War Between the States An Interpretation*, in: The Journal of Southern History, Vol. 2, No. 3, 1936, s. 322.

¹¹⁰ BONNER N. T., *Horace Greeley and the Secession Movement, 1860–1861*, in: The Mississippi Valley Historical Review, Vol. 38, No. 3, 1951, s. 429.

¹¹¹ CRAVEN, A., *The Price of Union*, in: Journal of Southern History, Vol. 18, No. 1, 1952, s. 9.

¹¹² GLOVER, A. J., *To Live and Die in Dixie: Robert E. Lee and Confederate Nationalism*, Dizertačná práca, Western Kentucky University, 2010, s. 21.

¹¹³ PRYOR, E. B., *“Thou Knowest Not the Time of Thy Visitation”: A Newly Discovered Letter Reveals Robert E. Lee’s Lonely Struggle with Disunion*, in: The Virginia Magazine of History and Biography, Vol. 119, No. 3, 2011, s. 280.

4. Lee medzi severom a juhom

4.1 Robert E. Lee a služba po vojne s Mexikom

Robert E. Lee po ukončení vojny s Mexikom sa vrátil domov. Striedavo trávil čas doma vo Virgínií, kde sa staral o majetky a otrokov po jeho zosnulom svokrovi. Taktiež trávil čas vo West Pointe, kde istý čas učil a na hranici s Mexikom, kde on aj so svojimi mužmi bojoval a prenasledoval domorodých obyvateľom a banditov, ktorí prepadávali amerických ľudí. Vo Virgínií v roku 1859 potlačil povstanie Johna Browna, ktorý obsadil sklad zbraní v Harper Ferry. Správy o secesii Južnej Karolíny a ďalších južanských štátov ho však zastihli v Texase, kde slúžil u druhej jazdeckej kavalérie. Priaznivci secesie obsadili Texas. Guvernér Texasu, Samuel Houston, bol proti odčleneniu a snažil sa aby Texas nevystúpil z Únie. V Texase bol Lee svedkom ako boli zvešované vlajky Únie a nahradené Texaskou vlajkou osamelej hviezdy.¹¹⁴ V Texase označili všetkých príslušníkov federálnej armády za zajatcov. To bolo okolo 2 tisíc mužov, čo vtedy tvorilo 1/10 celej armády, armády Spojených štátov amerických. Zo spomienok Kapitána Johnsona, ktorý sa spolu s Leem nachádzal v tejto dobe v Texase u druhému jazdeckého regimentu. Johnson spomína potom, ako si ho Lee zavolať a povedal že : „Je pripravený brániť svoju pozíciu pri všetkých nebezpečenstvách a spýtal sa ma či sa môže spoľahnúť na moju podporu.“¹¹⁵ Korda konštatuje vo svojej knihe: „Lee bol šokovaný a pobúrený, že je tu možnosť, že s ním bude zaobchádzané ako s vojnovým zajatcom.“¹¹⁶ Lee bol presvedčený, že dôjde ešte ku kompromisu medzi Úniou a secesionistami. Lee verí, že Únia bude zachovaná vo svojom liste 14. Decembra pre Custisa : „Dúfam však, že múdrosť a patriotizmus krajiny, vymyslí nejaký spôsob ako ju zachrániť.“ Ďalej Lee vo svojom liste popisuje, že návrhy od prezidenta na zachovanie Únie budú prijaté a čo si myslí o Bavlníkových štátov : ... „Je však moja jediná nádej na zachovanie Únie a budem sa jej pevne držať do poslednej chvíle.“ ... „Nie som spokojný s kurzom Bavlníkových štátov.“ ... „Popri ich sebeckom diktátorskom postoji, sa objavujú hrozby, ktoré vrhajú na Hraničné štáty.“ ... „Zdá sa, že z jedným z ich plánov je obnovenie obchodu s otrokmi. Proti tomu som v každom smere.“¹¹⁷ Lee bol názoru, že aj keby secesia rozbila Úniu, tak chcel

¹¹⁴ KORDA, s. 217.

¹¹⁵ JOHNSON, W. R., *A Soldiers Reminiscences in Peace and War : By Brig. Gen. R. W. Johnson*, Philadelphia 1886, s. 133.

¹¹⁶ KORDA, s. 222.

¹¹⁷ JONES, J. W., *Personal Reminiscences Anecdotes and Letters of Gen. Robert E. Lee*, New York, 1875, s. 118–119.

rezignovať z armády a nebojovať ani za Sever ani za Juh, iba ak by mal brániť Virgíniu.¹¹⁸ Lee dostal rozkaz od generála Scotta, ktorý sa chcel s nim porozprávať z očí do očí vo Washingtone.¹¹⁹ Pri svojom odchode Lee viedol rozhovor s Kapitánom Johnsonom, ktorý mal prevziať velenie kavalérie po Leem. Johnson pri odchode Leeho do Washingtone sa ho spýtal : „Plukovník, máte v úmysle ísť na Juh alebo ostať na Severe? Som veľmi znepokojený tým, až budem vedieť čo navrhujete urobiť.“¹²⁰ Lee zareagoval týmito slovami : „Nikdy nezdvihnem zbraň proti Spojeným štátom, ale možno bude potrebné aby som nosil mušketu na obranu môjho rodného štátu, Virgínie, v takom prípade, nepreukážem, že som sa držal svojej povinnosti.“¹²¹ Lee 23. januára 1861 napísal domov list o udalostiach a secesii : „Pokiaľ môžem súdiť podľa novín, sme medzi stavom anarchie a občianskej vojny.“ ... „Vidím, že štyri štáty sa vyhlásili mimo Úniu: ďalšie štyri zrejme budú nasledovať ich príklad. Ak sa pohraničné štáty dostanú do revolučného prúdu, jedna polovica krajiny bude postavená proti druhej. Musím sa snažiť byť trpezlivý a čakať na koniec, pretože nemôžem urobiť nič, aby som to urýchlil alebo spomalil.“¹²²

Lee cestoval do San Antonia, kde zistil, že ho už obsadili priaznivci secesie. Lee sa ubytoval na hotely, prezliekol sa do civilných šiat a vybral sa do svojho veliteľstva. To bolo už obsadené secesionistami, ktorí od Leeho žiadali rezignovať z armády Spojených štátov a prisahať vernosť Konfederácií výmenou zato, že mu umožnia prechod domov. Lee to odmietol. V tom čase ešte Texas nebol oficiálne pripojený k Konfederácií. Lee sa teda rozhodol urýchlene opustiť Texas. Doma vo Virgínií ho čakalo rozhodnutie nielen o svojom ďalšom osude. Lee v liste pre svojho syna 23. Januára 1861 píše : „Juh, bol poškodený činmi Severu, ako vy hovoríte. Cítim agresiu a som ochotný urobiť správny krok na nápravu. To je to hlavné o čo bojujem, nie individuálny alebo súkromný prospech. Ako americký občan som veľmi hrdý na svoju krajinu, jej prosperitu, inštitúcie a bránil by som ktorýkoľvek štát, ak by boli porušené jeho práva. Môžem však predvídať, že pre krajinu nebude väčšia katastrofa ako rozvrat v Únií.¹²³ Ďalej synovi v liste píše : ... „Secesia nie je nič ako revolúcia.“ ... „Stále Únia, ktorú možno udržiavať len mečom a bajonetmi, v ktorej bratskú lásku a láskavosť majú nahradiť spory a občianska vojna, pre mňa čaro nemá. Budem smútiť, za svojou krajinou a za blahobytom a pokrokom ľudstva.

¹¹⁸ FREEMAN, s. 107.

¹¹⁹ HORN, s. 103.

¹²⁰ JOHNSON, s. 133.

¹²¹ Tamtiež, s. 133.

¹²² JONES, s. 136.

¹²³ Tamtiež, s. 137.

Ak Únia bude rozpustená a vláda narušená, vrátim sa do svojho rodného štátu a budem zdieľať biedu mojich ľudí ...“¹²⁴

Lee, podľa dostupných listov a pamätí, považoval secesiu za revolúciu a krokom vedľa. Považoval smer, ktorým sa chceli vybrať južanské štáty ako chybu. Bol za zachovanie Únie ako takej, zároveň však prízvukoval, že ak sa jeho domovský štát odčlení, tak sa doňho vráti a bude ho pravdepodobne brániť aj so zbraňou ruke. Bol pobúrený správaním Texasanov keď sa rozhodli odčleniť. Zároveň Lee odmietol v Texase opustiť americkú armádu a pridať sa na stranu secesionistov. Podľa listov a spomienok môžem konštatovať, že Lee je ochotný brániť svoj rodný štát, aj proti americkej armáde, aspoň to tvrdil.

4.2 Leeho príchod a ponuky práce

Lee dorazil do Arligtonu vo Virgínií 1. marca 1861. Lincoln bol na inauguráciu prevezený tajne, keďže mnohí sa obávali, že by mohol byť na ňom spáchaný atentát. Lincoln bol inaugurovaný tri dni po Leeovom príchode do Virgínie. Lee bol odvolaný z Texasu na rozkaz generála Scotta. Po príchode Leeho do Virgínie sa Lee skontaktoval a následne stretol na tri hodiny so Scottom. V povojnovom rozhovore : „Lee sa spýtal Scotta na jeho príchod do Washingtonu, čo on (Scott) chcel a deklaroval, že on (Lee) nepôjde do služby proti Juhu.“¹²⁵ Scott pri stretnutí Leemu ukázal množstvo korešpondencie s Lincolnom a s ministrom zahraničia na základe ktorej si Scott myslel, že žiadna vojna nebude. Scottova korešpondencia ako dôkaz prinútila si Leeho myslieť, že vojna nebude, čo ho ukludnilo, pretože nechcel ísť bojovať proti svojmu štátu. Scott taktiež Leemu oznámil, že sa definitívne stane plukovníkom a zároveň Scott odporučí Leeho aby bol druhý vo velení po ňom, ak bude veliť v poli.¹²⁶ Lee sa 16. marca stal plukovníkom a veliteľom kavalérie v Texase. Leemu bolo 28. marca toto povýšenie doručené, Lee o dva dni nato prijal. Lee však pravdepodobne dostal list od L. P. Walkera, čo bol Konfederačný minister vojny, v ktorom mu bola ponúknutá hodnosť brigádneho generála. Po dlhých rokoch pomalého postupu si mohol Lee vybrať medzi plukovníkom na strane jednej a brigádnym generálom

¹²⁴ Tamtiež, s. 136–137.

¹²⁵ Allan, W., *Allan, Memoranda of Conversation with General Robert E. Lee by William (1868,1870)* in: *Encyclopedia Virginia*, 2020, dostupné z: <https://encyclopediavirginia.org/entries/allan-memoranda-of-conversations-with-general-robert-e-lee-by-william-1868-1870>, cit. [2023-05-30].

¹²⁶ FREEMAN, s. 108.

na strane druhej.¹²⁷ Lee však nechoval zatiaľ žiadne sympatie ku Konfederácií a jeho vernosť bola len k dvom vládam, vo Virgínií a v Únií. Keďže Virgínia bola zatiaľ v Únií, Lee sa rozhodol na tento list nereagovať a zostal v modrej uniforme.

Zákonodarný zbor Virgínie zvolal konvenciu, kde sa malo rozhodnúť o odtrhnutí. Keďže Virgínia sa ešte stále v tom čase nerozhodla či sa pripojí k secesii alebo ostane verná únií. Virgínsky zákonodarný zbor 4. apríla uskutočnil testovacie hlasovanie o secesii. Hlasovanie dopadlo v neprospech secesii a Virgínia tak stále zostávala v Únií. Virgínsky zákonodarný zbor však vyslal delegáciu troch mužov k Lincolnovi, aby zistili, aké má Lincoln plány s pevnosťou Sumter.¹²⁸ Pevnosť Sumter bola obliehaná secesionistickými oddielmi a Lincoln váhal, či ma poslať posádke posily a pomoc, pretože sa bál, že akákoľvek prehnaná reakcia by mohla spustiť občiansku vojnu a zároveň by sa ďalšie štáty mohli pridať na stranu Konfederácie, čomu sa chcel Lincoln a jeho kabinet vyhnúť. Lincoln chcel pomôcť pevnosti a tak sa rozhodol, že pošle pevnosti len jedlo a lieky. To dočasný prezident Jefferson Davis nechcel dopustiť a tak 12. apríla, začalo Konfederáčne delostrelectvo s bombardovaním pevnosti.¹²⁹ Pevnosť sa po dvoch dňoch vzdala, keď posádke došlo jedlo a lieky. Lincoln nato zareagoval, že vyzval štáty, ktoré boli stále súčasťou Únie o 75 tisíc mužov na potlačenie rebélie. V tejto dobe Virgínia bola stále súčasťou Únie. Lincoln vyzval o mužov aj štáty, ktoré boli síce otrokárské, ale zatiaľ sa nerozhodli, či sa pridajú k secesii alebo nie. To pre štáty ako Virgínia, Tennessee, Arkansas a Severná Karolína znamenalo, že sa žiadny zmier nekoná a musia sa rozhodnúť, na ktorú stranu konfliktu sa pridajú. Zvolení zastupitelia týchto štátov neverili, že pomocou armády sa môže dosiahnuť politický zmier.¹³⁰ Po páde pevnosti Sumter bola Virgínii adresovaná výzva aby sa pripojila k secesii. Virgínia 17. apríla prijala nariadenie o odlúčení, ktoré následne malo ísť do celoštátneho referenda.¹³¹ Leeho na ďalší deň po týchto udalostiach čakalo predvolanie na stretnutie s Francisom P. Blairom a stretnutie s generálom Scottom. Existuje množstvo rôznych verzií čo sa v tomto rozhovore s Blairom stalo a ako jednotliví účastníci reagovali na skutočnosti.

¹²⁷ Tamtiež, s. 109.

¹²⁸ KORDA, s. 226.

¹²⁹ GUELZO, s.190.

¹³⁰ CROCKER, III. s. 24.

¹³¹ GUELZO, s. 191.

Leeovi bol ponúknutá hodnosť generálmajora a velenie 75 tisícovej armády, ktorú zhromažďovala federálna vláda na potlačenie povstania. Generál Scott Lincolnovi odporúčal Leeho, ako najlepšieho muža na funkciu veliteľa armády. Bol to politický risk ponúknuť južanskému občanovi v tejto dobe funkciu armádneho veliteľa severskej armáde. Avšak keby ju Lee odmietol verejne, mohlo to byť ponižujúce pre nového prezidenta.¹³² Blair sa snažil rôznymi spôsobmi Leeho presvedčiť aby ponuku na velenie armády prijal. Lee však ponuku na velenie odmietol: „Po vypočutí jeho poznámok som odmietol ponuku, ktorú mi dal, aby som prevzal velenie nad armádou, ktorá mala byť privedená do poľa a uviedol som, čo najúprimnejšie a najzdvorilejšie, že aj keď som proti odtrhnutiu a odcudzujem vojnu, tak sa nezúčastním invázie na Juh.“¹³³

Lee sa po rozhovore s Blairom vybral za generálom Scottom oznámiť mu svoje rozhodnutie o odmietnutí velenia armády. Scott mu nato len povedal: „Lee robíš najväčšiu chybu svojho života, ale bál som sa, že to takto bude.“¹³⁴ Scott mu údajne ďalej povedal, že keď nie je ochotný slúžiť federálnej armáde, mal by rezignovať: „Nikto by nemal pokračovať vo vládnom zamestnaní, bez toho aby bol aktívne zamestnaný.“¹³⁵ V rozhovore so Scottom, ten istý deň ako s Blairom, ktorého bol svedkom aj Edward E. Townsend, ktorý bol Scottovým asistentom spomína, ako Lee reagoval na Scotta, že by mal rezignovať: „Generál, majetok patriaci mojim deťom, všetko čo predstavujú, leží vo Virgínií. Ak nepôjdu so svojim štátom, bude zničený. Nemôžem zdvihnúť ruku proti svojim deťom.“¹³⁶

Na ceste naspäť do Arligtonu sa Lee spolu so svojim bratom Smithom rozprávali čo ďalej. Lee sa rozhodol rezignovať z armády a to hneď na ďalší deň po rozhovore s Blairom a generálom Scottom. Lee po uistení od Scotta stále dúfal, že vojne sa zabráni ako napísal Reverendovi Johnsonovi pár rokov po vojne: „V tento čas, dúfal som, že mier bude zachovaný, že sa nájdu cesty, ktoré zachránia krajinu pred kalamitou vojny.“¹³⁷ Leeho rozhovor s Blairom bol postavený na rôznych udalostiach. Blair bol poverený Lincolnom, že môže dať Leemu serióznou ponuku na velenie armády, ktorú však Lee odmietol. Môžeme

¹³² KORDA, s. 228.

¹³³ BLAIR, F., *Statement by Francis Preston Blair (14. april 1871)*, in: Encyclopedia Virginia, 2020, dostupné z: <https://encyclopediavirginia.org/entries/statement-by-francis-preston-blair-april-14-1871/>, cit. [2023-04-27].

¹³⁴ HAMPTON, W. *Address on the Life and Character of Gen. Robert E. Lee, Delivered on the 12th of October 1871, Before the Society of Confederate Soldiers and Sailors, in Maryland, Baltimore, 1871*, s. 16.

¹³⁵ FREEMAN, s. 110.

¹³⁶ TOWNSEND, E. D., *Anecdotes of the Civil War in the United States*, New York, 1881, s. 31.

¹³⁷ JONES, s. 141–142.

taktiež konštatovať, že Leeho odmietnutie velenia, nemalo nič spoločné s otroctvom, pretože Lee sa údajne v rozhovore vyjadril, že nemá problém prepustiť svojich 400 otrokov. Tvrdil, že mu ide o zachovanie Únie a zároveň, že nie je ochotný viesť operácie, ktoré by mohli poškodiť Juh. V tom čase si stále myslel, že k vojne predsa len nedôjde.¹³⁸ Toto posledné stanovisko je však veľmi ošemetné. Keby bol presvedčený, že vojne predsa len nedôjde, tak by nerozmýšľal, že bude musieť bojovať proti svojmu štátu, keďže Virgínia bola stále ešte súčasťou Únie. Taktiež Lee vo Virgínií toľko času netrúvil a väčšinu služby v armáde trávil mimo tento štát. Lee možno bol Virgíňanom bez Virgínie, ale jeho celá rodina mala s Virgíniou úzke prepojenie. Lee vedel, že sa musí deliť s osudom Konfederácie.¹³⁹ Jeho argumenty, či už voči Blairovi alebo Scottovi, sa odvíjajú od rodiny a nie od politiky.¹⁴⁰ Aj keď treba povedať, že to nebolo rozhodnutie len čisto rodinné. Lee mal s Virgíniou aj úzke majetkové spojenie, keďže jeho rodinná vlastnila panstvo v Arligtone. Keby ostal s federálnou vládou a keby sa Virgínia odčlenila mohol by prísť o majetok, ktorý mal v štáte. Taktiež keby nespolupracoval so secesionistami, mohol stratiť majetok a dedičstvo svojich detí, ktoré spravoval. Lee nechcel aby jeho deti dopadli ako on, ktorý stratil majetok po svojom otcovi.

Lee v rozhovore s Wiliamom Allanom pár rokov po vojne opísal, ako vnímal v ten daný moment skutočnosti, po tom, čo bol v novinách vydaný článok a vyjadrenia pána Camerona niekoľko rokov po vojne : „Pán L. a kabinet chceli, aby sa Lee stal vrchným veliteľom v poli. ... všetkými spôsobmi sa ho snažili presvedčiť, aby to vzal. ... Lee celý čas zdvorilo odpovedal, súhlasil s hlúposťou secesie a zavrhol vojnu. ... láskavo hovoril o vláde a o tom, že nikdy nemal dôvod sťažovať sa atď., ale zároveň jasne povedal, že nebude brať do ruky zbrane proti Juhu.“¹⁴¹ Toto bol postoj Roberta E. Leeho na rozhovor s pánom Blairom po vojne. Išlo aj o reakciu na povojnové vyhlásenie Simona Camerona ohľadom rozhodnutia Leeho. Pán Blair ma informoval, že je takmer isté, že Lee ponuku prijme.¹⁴² Camerona údajne prekvapilo, že Lee rezignoval a následne sa pridal ku

¹³⁸ GUELZO, s. 194.

¹³⁹ JENKINS, C. W., *Robert E. Lee- An Example of Leadership*, in: *The Military Enginner*, Vol. 22, No. 121, 1930, s. 34.

¹⁴⁰ Tamtiež, s. 196.

¹⁴¹ Allan, W., *Allan, Memoranda of Conversation with General Robert E. Lee by Wiliam (1868,1870)* in: *Encyclopedia Virginia*, 2020, dostupné z: <https://encyclopediavirginia.org/entries/allan-memoranda-of-conversations-with-general-robert-e-lee-by-william-1868-1870/>, cit. [2023-04-27].

¹⁴² *Foreign News*, in: *Dubuque Daily Herald*, Vol. 34, No. 12386, 17 March, 1887, dostupné z: https://news.google.com/newspapers?nid=_OG5zn83XeQC&dat=18870317&printsec=frontpage&hl=en, cit. [2023-04-27].

Konfederácií. Lee svoj pohľad na vec napísal v liste, až v roku 1868 : ... „Po rozhovore s Pánom Blairom som šiel hneď do pracovne Generála Scotta, povedal som mu o ponuke, ktorá mi bola daná a o svojom rozhodnutí. Po návrate domov som sa zamyslel, usúdil som, že nemôžem ostať na pozícii v armáde Spojených štátov a na druhý deň som odovzdal svoju rezignáciu generálovi Scottovi. Vtedy som dúfal, že mier bude zachovaný, že by sa našla cesta, ktorá by zachránila krajinu pred pohromami vojny a že nemám stráviť zvyšok svojho života ako súkromný občan. Dva dni nato som na pozvanie guvernéra Virgínie sa vrátil do Richmondu a zistil, že konvent, ktorý zasadal, prijal nariadenie o vystúpení štátu z Únie a prijal som poverenie veliteľa síl, ktoré mi bolo ponúknuté.“¹⁴³ To bol pohľad na spomínané udalosti Roberta Edwarda Leeho. Zároveň rozhodnutie Leeho vykašľať sa na vojenskú kariéru v americkej armáde šlo proti väčšine jeho spolubojovníkov, keďže trinásť z desiatich plukovníkov z juhu sa rozhodlo ostať bojovať za Úniu.¹⁴⁴

4.3 Lee a Konfederácia

Lincoln vyhlásil po páde pevnosti Sumter, 15. apríla 1861, mobilizáciu domobrán štátov, ktoré zatiaľ zostávali v Únii. To sa štátu Virgínia nepáčilo, ako aj mnohým ďalším južanským štátom, ktoré sa nepridali k secesii a týmto rozhodnutím ich Lincoln podstrčil k rozhodnutiu. Virgínia tajne hlasovala o secesii už dva dni po Lincolnovom vyhlásení o armáde. Poslanci v tajnom hlasovaní sa rozhodli pre secesiu a to v pomere 88 ku 55 hlasom. Zároveň sa dohodli kedy bude oficiálne štátne referendum. Štátne referendum bolo určené na 23. mája, aby secesia bola oficiálna.¹⁴⁵ Poslancom vo Virgínií bolo jasné, že nemôžu sami vzdorovať federálnej armáde a musia sa pripojiť k ďalším južanským štátom. Virgínia sa však pridala neoficiálne už 27. apríla ku Konfederácii, kedy prijala Konfederáčnú ústavu a zároveň súhlasila, že Richmond by sa malo stať hlavným mestom. 23. mája prešlo hlasovanie voliteľov a Virgínia sa oficiálne pridala ku Konfederácii.

V noci 18. apríla 1861 jednotky štátu Virgínie obsadili vojenský sklad v Harper Ferry. Lee 20. apríla 1861 mohol sledovať ako Virgínske jednotky obsadili lodenicu v Norfolkku.

¹⁴³ LEE, E. R., *Recollections and Letters of General Robert E. Lee*, 2020, dostupné z: <https://www.gutenberg.org/files/2323/2323-h/2323-h.htm#link2HCH0026>, cit. [2023-06-01].

¹⁴⁴ PRYOR, E. B., „*Thou Knowest Not the Time of Thy Visitation*“: *A Newly Discovered Letter Reveals Robert E. Lee's Lonely Struggle with Disunion*, in: *The Virginia Magazine of History and Biography*, Vol. 119, No. 3, 2011, s. 283.

¹⁴⁵ LANKFORD, N. *Virginia Convention of 1861*, in: *Encyclopedia Virginia*, 2020, dostupné z: <https://encyclopediavirginia.org/entries/virginia-convention-of-1861/>, cit. [2023-06-01].

V tento deň zároveň poslal svoju rezignáciu ministrovi vojny Simonovi Cameronovi a zároveň poslal list so svojou rezignáciou generálovi Scottovi.¹⁴⁶ V tento deň taktiež Lee napísal listy svojej sestre a bratovi Smitovi. Sestre napísal : ... „Celý Juh je v revolučnom stave, do ktorého Virgínia bola vtiahnutá po dlhom odolávaní ...“¹⁴⁷ ďalej sestre píše : ... „So všetkou mojou oddanosťou k Únii, pocitu vernosti a povinnosti ako amerického občana, nemohol som sa rozhodnúť zdvihnúť moju ruku proti moji príbuzným, mojim deťom a môjmu domovu. Preto som sa vzdal svojej funkcie v armáde, aby som zachoval svoj rodný štát, s úprimnou nádejou, že moje slabé služby nikdy nebudú potrebné a dúfam, že nikdy nebudem povolaný, vytiahnuť môj meč.“¹⁴⁸

Svojmu bratovi Lee napísal v ten istý deň a informoval ho o svojej rezignácii. ... „Dospel som k záveru, že rezignujem a pošlem svoju rezignáciu dnes ráno. Prial by som si počkať pokiaľ, Nariadenie o Secesii, by bolo prijaté ľuďmi z Virgínie, ale zdá sa, že vojna začala ...“¹⁴⁹ Lee ďalej v liste pre brata, tak ako v liste pre svoju sestru, píše, že : „Zachoval som svoj rodný štát a nemám žiadnu túžbu vytiahnuť znova svoj meč.“¹⁵⁰ Lee v listoch opakuje ako nechce bojovať za žiadnu stranu, že chce len dožiť doma spokojne život. Leeho dcéra Mary spomínala na udalosti potom ako Lee oznámil rodine, že rezignoval, s tým že Lee stále neveril, že Virgínia sa odčlení aspoň zatiaľ nie.¹⁵¹ Na ďalší deň však mal mať Lee stretnutie so sudcom Johnom Robertsonom, ktorý pracoval pre Virgínskeho guvernéra ako agent. K tomu stretnutiu nedošlo, keďže sudca sa zdržal vo Washingtone a nestihol doraziť.¹⁵² Sudca Robertson bol poslaný do Washingtonu na rozhovor s generálom Scottom a s plukovníkom Lee.¹⁵³ Scott ponuku sudcu Robertsona odmietol. Lee sa na ďalší deň dohodol so sudcom, že pôjdu spolu do Richmondu. Do Richmondu taktiež dorazil aj Alexander Stephnes, ktorý bol v tom čase viceprezidentom Konfederácie. Ten sa veľmi zaslúžil o prijatie nariadenia o Kansase a Nebraske.¹⁵⁴ Jeho úlohou vo

¹⁴⁶ NOLAN, s. 38.

¹⁴⁷ LEE, E. R., *Recollections and Letters of General Robert E. Lee*, Old Saybrook, 2020, dostupné z: <https://www.gutenberg.org/files/2323/2323-h/2323-h.htm#link2HCH0026>, cit. [2023-05-31].

¹⁴⁸ Tamtiež.

¹⁴⁹ Tamtiež.

¹⁵⁰ Tamtiež.

¹⁵¹ PRYOR, B. E., *The General in His Study*, in: New York Times, 2010, dostupné z: <https://archive.nytimes.com/opinionator.blogs.nytimes.com/2011/04/19/the-general-in-his-study/>, cit. [2023-05-31].

¹⁵² NOLAN, s. 40.

¹⁵³ SCOTT, W. W., *Some Personal Memories of General Robert E. Lee*, in: The William and Mary Quarterly, Vol. 6, No. 4, 1926, s. 279.

¹⁵⁴ KORDA, s. 223.

Virgínii bolo čím skôr dostať ju do zväzku s Konfederáciou aj keď vedel, že referendum bolo vyhlásené až na 23. mája. Pre Virgíniu však ani iná možnosť nebola ako sa pripojiť.

Lee sa po príchode do Richmondu stretol s guvernérom Letcherom, kde mu guvernér dal ponuku. Jeho manželka spomínala : „Jeho príchod do Richmondu bol vítaní s radosťou a nadšením.“¹⁵⁵ 22. apríla Leemu bolo ponúknuté miesto veliteľa podzemných a námorných síl štátu Virgínie, čo Lee prijal, Zároveň v tento deň to schválila aj Virgínska konvencia.¹⁵⁶ Lee prijal niekoľkými krátkymi slovami úlohu, brániť svoj rodný štát takmer bez váhania.¹⁵⁷ Povedal, že vyťahne znova meč, aby bránil česť, slobodu a suverenitu Virgínie.¹⁵⁸ Lee sa stretol aj s viceprezidentom Konfederácie, spolu však nediskutovali o otázke otroctva. Zároveň Stephnes podotkol, že hodnosť generálmajora, ktorú Lee získal, môže predstavovať problém pre vstup Virgínie do Konfederácie, keďže, Konfederácia nemá v armáde vyššiu hodnosť ako brigádneho generála.¹⁵⁹ Lee jasne pochopil, čo mu Stephnes povedal a tvrdil, že nemá záujem aby jeho hodnosť alebo osobná pozícia stála v ceste pripojeniu Virgínie.¹⁶⁰ Stephnes zároveň chcel si zabezpečiť Leeho oddanosť ku Konfederácii, nie len k svojmu rodnému štátu.¹⁶¹ Lee vnímal ako dôležitý krok aby sa Virgínia pridala čím skôr do Konfederácie. Lee hneď po získaní funkcie začal organizovať armádne zložky vo Virgínii. Robert E. Lee, ako mnohí ďalší Američania, ktorí sa pridali na stranu Konfederácie, nezabudli na myšlienky na ktorých Amerika stála, ale verili, že Únia, nie je garantom týchto princípov.¹⁶² Virgínia obsadila zbrojný sklad v Harpers Ferry, čo im pridalo do výzbroje niekoľko tisíc muškiet. Lee si bol vedomý, tak ako mnoho ďalších Virgínaňov, že ak dôjde k vojne, primárne sa bude bojovať na území medzi Richmondom a Washingtonom. Lee bral logiku Virgínie pripojiť sa ku Konfederácii a neskôr bol kritizovaný, že sa príliš sústredil na obranu Virgínie a nebral v úvahu limity vojsk Konfederácie. Lee bol stále primárne Virgínskym občanom, aspoň sa tak vnímal, čo jeho výber vojenských akcií, bojísk a primárne obrana rodného štátu vypovedala aj o jeho

¹⁵⁵ DEBUTTS R. E. L., Jr., *Mary Custis Lee's "Reminiscences of the War"* in: *The Virginia Magazine of History and Biography*, Vol. 109, No. 3, 2001, s. 314.

¹⁵⁶ NOLAN, s. 40.

¹⁵⁷ FREEMAN, s. 119.

¹⁵⁸ JONES, J. W., *Army of Northern Virginia Memorial Volume*, Richmond, 1880, s. 22.

¹⁵⁹ KORDA, s. 234.

¹⁶⁰ FREEMAN, s. 120.

¹⁶¹ THOMAS, s. 192.

¹⁶² GLOVER, A. J., *To Live and Die in Dixie: Robert E. Lee and Confederate Nationalism*, Dizertačná práca, Western Kentucky University, 2010, s. 29.

presvedčeni. Lee nasledoval Virgíniu, nie preto, žeby miloval otroctvo (nie žeby ho neznášal), ale preto, že nemal morálnu odvahu postaviť sa rodine a svojmu klanu.¹⁶³

Lincoln 5. mája 1861 vyhlásil, že federálna armáda bude bojovať proti štátom, ktoré sa odčlenili. To dalo Leemu menej ako dva týždne na prípravu armády. Zvládol to excelentne a zhromaždil za ten čas okolo 40 tisíc mužov a niekoľko stoviek kúsov delostrelectva na obranu Virgínie, pred príchodom federálnej armády. Netreba však zabúdať, že Robert E. Lee sa zaslúžil viac ako ktokoľvek iný na predĺžení vojny.¹⁶⁴ Nebyť jeho geniality, vojna by skončila pravdepodobne oveľa skôr. Slovom bývalého amerického prezidenta Woodrowa Wilsona : „Lee bol narodený vo Virgínií patril Virgínii a Virgínia si s ním mohla robiť čo len chcela.“¹⁶⁵

¹⁶³ LEVIN, K., *W.E.B. DuBois on Robert E. Lee*, 2017, dostupné z: <https://cwmemory.com/2017/05/30/w-e-b-dubois-on-robert-e-lee/>, cit. [2023-06-01].

¹⁶⁴ CRAVEN, A. *Lee's Dilemma*, in: *The Virginia Magazine of History and Biography*, Vol. 69, No. 2, 1961, s. 133.

¹⁶⁵ WOODROW, W., *Robert E. Lee : An Interpretation*, in: *The Journal of Social Forces*, Vol. 2, No. 3, 1924, s. 324.

5. Záver

Robert E. Lee bol veľmi kontroverznou postavou. Bol to južanský gentleman, obyvateľ Virgínie ale aj vlastník otrokov. Rešpektoval otroctvo ako inštitúciu, ktorá mala korene na juhu. Bol však vo svojej podstate proti otroctvu, aspoň to tvrdí vo svojich listoch. Zároveň, tvrdil, že Afričanom bude oveľa lepšie v Amerike ako keby žili ďalej v Afrike. Jeho názor bol aj taký, že Afričania sa dokážu lepšie intelektuálne a fyzicky rozvíjať v Amerike ako „doma“ v Afrike. Sám vlastnil niekoľko otrokov, aj keď bol proti otroctvu, on sám žiadneho neprepustil, či už zo svojich služieb alebo keď spravoval majetok po svojom mŕtvom svokrovi. V roku 1862 rodina Leeovcov stále neprepustila žiadneho zo svojich otrokov. Je pravda, že rešpektoval zvyky a tradície na plantáži v Arlingtone tunajších otrokov, ale po úteku niekoľkých otrokov a následnom navrátení na plantáž sa ich nebál potrestať za ich útek. Vo svojej podstate Lee otroctvo vnímal ako súčasť juhu. Otroci by sa mohli postupne emancipovať, ale len za určitých podmienok. Samotný Leeho návrh emancipácie otrokov do armády v roku 1864 vnímam ako posledný pokus získať nových mužov do armády Konfederácie a nemalo to nič spoločné s ľudomilstvom.

Lee bol synom veľkého otca. Jeho otec však upadol ku koncu svojich dní do zabudnutia. Lee si teda, tak ako jeho otec, taktiež zvolil cestu vojaka. Vo West Pointe mal výborné výsledky a to mu predurčilo ďalšiu kariéru. Postupne postupoval v rebríčku hodností a vybudoval si v armáde Spojených štátov amerických prestíž a meno. Vypracoval plán a vyriešil obyvateľom problém s riekou Mississippi. Jeho meno bolo primárne vyzdvihované po Mexicko-americkej vojne, kde bol generálom Scottom veľmi chváleným a obdivovaným za svoju odvahu. Možno sa zdalo, že jeho bezúhonnosť pomaly až bezchybnosť a povest' gentlemana nikdy nevymizne. Avšak politická situácia v Spojených štátoch amerických sa vykryštalizovala takým smerom, kedy si každý vojak a vlastenec musel vybrať medzi dvoma stranami. Lee bol podľa listov a spomienok odporca secesie a považoval ju za revolúciu. Zároveň však tvrdil, že žiaden štát by sa nemal držať primárne pomocou zbraní a hrozieb. Po zvolení Lincolna prezidentom Spojených štátov amerických sa napätie v krajine neustále zvyšovalo. Generál Scott poslal po Leeho do Texasu, aby s ním prediskutoval jeho možnosti a budúcnosť. V Texase mal Lee možnosť opustiť federálnu armádu, prisahať vernosť Konfederácii, ak by tak chcel urobiť. Lee v tomto období tvrdil, že by šiel brániť akýkoľvek štát, ktorý by bol napadnutý a hlavne by šiel brániť Virgíniu. V tom období však dúfal, že k vojne nedôjde a že sa všetko

nakoniec vyrieši kompromisom, aspoň to tak tvrdil. Po príchode do Washingtonu, Generál Scott, aspoň podľa vyjadrení generála Leeho ubezpečil, že k vojne nedôjde. Lee tomu pravdepodobne aj veril. Stále bol presvedčený, že sa Únia zachová. Leemu bola zároveň ponúknutá hodnosť Konfедераčného generálmajora od Konfедераčného ministra vojny. Vtedy však sa rozhodol prijať Lincolnovo povýšenie na plukovníka, aj keď je známe, že bol v určitých momentoch svojej kariéry frustrovaný z pomalého kariérneho postupu. Zvolil si však vernosť ku armáde a ku svojej krajine pred lákavou ponukou vyššej hodnosti. Treba však povedať, že v tomto období bola Virgínia stále súčasťou Únie, čiže Lee nemal veľmi dôvod odmietnuť povýšenie na plukovníka. To bolo druhýkrát kedy sa Lee odmietol pripojiť ku Konfederácií. Po rozhovore s Blairom, ktorý bol členom Lincolnovho kabinetu, kde mu Blair ponúkol velenie federálnej armády, ktorá sa formuje aby potlačila rebéliu secesionistov. Lee počas rozhovoru odmietol ponuku, že nepozdvihne zbraň proti rodnému štátu a deťom. Lee vedel, že ak by sa Virgínia, ktorá v čase rozhovoru bola stále v Únii a on by velil federálnej armáde, mohla by Virgínia, skonfiškovať majetok, ktorý on spravoval a ktorý mal časom prejsť na jeho vlastné deti. Nechcel aby jeho deti dopadli rovnako ako on, keďže jeho otec stratil časť majetku. Aj tento atribút treba brať do úvahy v Leeho rozhodnutí. Lee sa snažil zabezpečiť rodinu a zachrániť majetok. Po rozhovore s Blairom a Scottom podáva rezignáciu z armády 20. apríla 1861. Na to, že Lee v ten deň, kedy podával rezignáciu z armády Spojených štátov tvrdil, že nechce už zdvihnúť zbraň proti nikomu, aspoň tak to prezentoval v listoch svojej rodine, sa za dva dni nato stal veliteľom celej Virgínskej armády a neskôr aj Konfедераčných síl na území Virgínie. Lee vedel deň predtým ako napísal list generálovi Scottovi o rezignácii, že Virgínia si zvolila oddeliť sa od Únie. Toto hlasovanie bolo známe v novinách najneskôr 19. apríla, 1861.¹⁶⁶ Čiže Lee, keď písal listy vedel, že jeho milovaný štát sa rozhodol vystúpiť z Únie. Jeho skutky a stretnutie s guvernérom len dva dni po poslaní rezignácie z armády, si protirečia s jeho vyjadrením, v listoch, že ďalej chce byť len súkromným občan a nechce vyťahovať znova zbraň. Lee sa však už na druhý deň po rezignácii dohodol s agentom Virgínskeho guvernéra na stretnutí. Keďže sa nestretli, Lee sa vybral na ďalší deň do Richmondu na stretnutie s guvernérom. Pravdepodobne, minimálne tušil, že keď bol zavolaný guvernérom Virgínie, že mu môže prísť ďalšia ponuka na velenie armády keďže sa Virgínia rozhodla vystúpiť z Únie. Mohol to tušiť aj preto, že ešte v marci 1861 dostal list s ponukou od konfедераčného ministra vojny na hodnosť generálmajora, ktorú sa však rozhodol

¹⁶⁶ NOLAN, s. 44.

ignorovať a prijal namiesto toho od Lincolna hodnosť plukovníka. Udalosti v živote Leea sa za dva mesiace radikálne posunuli a zmenili. Po rozhovoroch so Scottom a Blairom sa rozhodol 20. apríla rezignovať na svoju funkciu v armáde Spojených štátov amerických s vyjadrením, že nemôže bojovať proti svojmu štátu a rodine. V ten deň zároveň napísal listy svojej rodine, kde im vraví, že nechce ďalej bojovať a chce byť len občanom. O dva dni nato, 22. apríla, prijíma od Virgínskeho konventu hodnosť generálmajora. V máji 1861 získal hodnosť brigádneho generála Konfederáčnych štátov amerických. Neexistuje dôkaz, či Lee počas písania listov pre rodinu, bol v kontakte s prívržencami secesie vo Virgínii.¹⁶⁷ Je však nanajvýš zarážajúce ako jeho slová sa mívajú s jeho skutkami a presvedčeniami.

Lee ako mnoho ďalších secesionistov bol zradca Únie. Pridal sa na stranu rebelov, ktorý chceli zachovať otroctvo a chceli si rozhodovať o svojich záležitostiach sami. Leeo rozhodnutie, aj keď nemôžem povedať, že to bolo len jedno rozhodnutie, ktoré ho dostalo na stranu rebelov, bolo veľmi ovplyvnené majetkovými záležitosťami rodiny. Celý majetok rodiny Leea a majetok, ktorý Lee spravoval po svokrovi, ktorý mal pripadnúť jeho deťom, ležal vo Virgínii. Virgínia sa rozhodla odčleniť, Lee aj keď svoj domovský štát zbožňoval, myslel aj nato, čo môže spôsobiť ak by sa rozhodol ísť proti svojmu štátu v ktorom má majetok jeho rodina. Rodina pre Leea veľa znamenala. Smrť otca a trápia sa matka mohla spôsobiť v ňom túžbu zanechať svojim deťom niečo a pripraviť ich na život. Nechcel dopustiť aby jeho deti stratili takmer všetko tak ako on, stratil väčšiu časť majetku po svojom otcovi. Zároveň však cítil, určitú previazanosť s Virgíniou a teda aj s Konfederáciou a so všetkým čo predstavovala. Jeho rozhodnutie pridať sa na stranu Konfederácie a jeho odmietnutie velenia federálnej armády malo veľký vplyv na občiansku vojnu.

Lee bol proti otroctvu a napriek tomu bojoval v armáde a za štát, ktorý otroctvo propagoval, podporoval a bojoval za jeho šírenie a zachovanie. Lee dvakrát odmietol ponuku od secesionistov, aby sa k nim pridal a raz odmietol ponuku svojej federálnej armády. Na tretí krát ponuku prijal a začal urýchlene organizovať obranu štátu Virgínie. Po rozhovore s viceprezidentom Konfederácie bol ochotný sa degradovať, keďže Konfederáčna armáda v tomto období nemala takú vysokú hodnosť v svojich tabuľkách ako mal Lee, veliteľ Virgínskej armády. Lee vedel, že sa Virgínia musí pripojiť ku

¹⁶⁷ Tamtiež, s. 42.

Konfederácií keď nechce padnúť sama. Lee bojoval za Konfederáciu a za svoju Virgíniu až do konca vojny kedy sa jeho armáda vzdala pri Appomattoxe v roku 1865.

6. Zoznam použitej literatúry

6.1 Literatúra

1. CROCKER III., H. W., *Robert E. Lee on Leadership : Executive Lessons in Character, Courage and Vision*, New York, 2000.
2. FREEMAN, S. D., *Lee*, New York, 1997.
3. GUELZO, C. A., *Robert E. Lee: A Life*, New York, 2021.
4. HAPTON, W., *Address on the Life and Character of Gen. Robert E. Lee, Delivered on the 12th of October 1871, Before the Society of Confederate Soldiers and Sailors, in Maryland*, 1871.
5. HAMILTON, DE ROULHAC, G. J., a HAMILTON T. M., *The Life of Robert E. Lee for Boys and Girls*, New York, 1917.
6. HORN, J., *The Man Who Would Not Be Washington: Robert E. Lee's Civil War and His Decision That Changed American History*, New York, 2015.
7. HSIEH, Wei-Siang W., *West pointers, and the Civil War: The Old Army in War and Peace*, Chapel Hill, 2009.
8. JOHNSON, W. R., *A Soldiers Reminiscenes in Peace and War : By Brig. Gen. R. W. Johnson*, Philadelphia, 1886.
9. JONES, W. J., *Personal Reminiscences, Anecdotes and Letters of gen. Robert E. Lee*, New York, 1875.
10. JONES, W. J., *Army of Northern Virginia Memorial Volume*, Richmond, 1880.
11. KORDA, M., *Clouds of Glory: The Life and Legend of Robert E. Lee*, New York, 2015.
12. LEE, E. R., *Recollections and Letters of General Robert E. Lee*, 2020.

13. NOLAN, T. A., *Lee Considered: General Robert E. Lee and Civil War History*, Chapel Hill, 1991.
14. OPATRŇY, J., *Stát osamělé hvězdy a mexicko- americká válka*, Praha, 2002.
15. PRYOR, B. E., *Reading the Man: A Portrait of Robert E. Lee Through His Private Letters*, London, 2008.
16. THOMAS, M. E., *Robert E. Lee: A Biography*, New York, 1997.
17. TOWNSEND, E. D., *Anecdotes of the Civil War in the United States*, New York, 1884.
18. QUAIFFE, M. M., *The Diary of James K. Polk, During his presidency, 1845 to 1849*, Chicago, 1910.
19. YOUNG, W. R., *Robert E. Lee and Fort Pulaski*, Washington, 1941.

6.2 Články

1. ADAMS, R. F. Jr., *Robert E. Lee and Concept of Democracy*, in: *American Quarterly*, Vol. 12, No. 3, 1960, s. 367–373.
2. BARTLETT, W. B., *West Point*, in: *The Military Engineer*, Vol. 42, No. 290, 1950, s. 466–470.
3. BONNER, N. T., : *Horace Greeley and the Secession Movement, 1860–1861*, in: *The Mississippi Valley Historical Review*, Vol. 38, No. 3, 1951, s. 425–444.
4. CRAVEN, A., *Coming of the War Between the States An Interpretation*, in: *The Journal of Southern History*, Vol. 2, No. 3, 1936, s. 303–322.
5. CRAVEN, A. *Lee's Dilemma*, in: *The Virginia Magazine of History and Biography*, Vol. 69, No. 2, 1961, s. 131–148.

6. CRAVEN, A., *The Price of Union*, in: *Journal of Southern History*, Vol. 18, No. 1, 1952, s. 3–19.
7. CRENSHAW, O., *The Psychological Background of the Election of 1860 in the South*, in: *The North Carolina Historical Review*, Vol. 19, No 3, 1942, s. 260–279.
8. DEBUTTS, R. E. E., Jr., *Lee in Love: Courtship and Correspondence in Antebellum Virginia*, in: *Virginia Magazine and Biography*, Vol. 115, No. 4, 2007.
9. DEBUTTS R. E. L., Jr., *Mary Custis Lee's "Reminiscences of the War"* in: *The Virginia Magazine of History of Biography*, Vol. 109, No. 3, 2001, s. 301–325.
10. FELLMAN, M., *Struggling with Robert E. Lee* in: *Southern Cultures*, Vol. 8, No. 3, 2002, s. 6–17.
11. GRAEBNER, A. N., *The Mexican War: A Study in Causation*, in: *Pacific Historical Review*, Vol. 49, No. 3, 1980, s. 405–426.
12. GRAEBNER, A. N., *Lessons of the Mexican War*, in: *Pacific Historical Review*, Vol. 47, No. 3, 1978, s. 325–342.
13. GUELZO, C. A., „*War Is a Great Evil*“ : *Robert E. Lee in the War with Mexico*, in: *The Southwestern Historical Quarterly*, Vol. 122, No. 1, 2018, s. 58–85.
14. JENKINS, C. W., *Robert E. Lee- An Example of Leadership*, in: *The Military Engineer*, Vol. 22, No. 121, 1930, s. 32–38.
15. KING, R., *Border Crossing in the Mexican American War* in: *Bilingual Review*, Vol. 25, No. 1, 2000, s. 63–85.
16. MCAFFE, W., *A Reconsideration of the Origins of the Mexican-American war* in: *Southern California Quarterly*, Vol. 62, No. 1, 1980, s. 49–65.

17. PRYOR, E. B., "*Thou Knowest Not the Time of Thy Visitation*": *A Newly Discovered Letter Reveals Robert E. Lee's Lonely Struggle with Disunion*, in: *The Virginia Magazine of History and Biography*, Vol. 119, No. 3, 2011, s. 276–296.
18. PRYOR, B. E., *Rediscovered : Robert E. Lee's Earliest-Known Letter*, in: *The Virginia Magazine of History and Biography*, Vol. 115, No. 1, 2007, s. 108–121.
19. REEVES, S. J., *The Treaty of Guadalupe-Hildago*, in: *The American Historical Review*, Vol. 10, No. 2, 1905, s. 309–324.
20. SCOTT, W. W., *Some Personal Memories of General Robert E. Lee*, in: *The William and Mary Quarterly*, Vol. 6, No. 4, 1926, s. 277–288.
21. STEVENSON, A. J., *Lincoln vs. Douglas Over the Republican Ideal*, in: *American Studies*, Vol. 35, No. 1, 1994, s. 63–89.
22. SWIFT, E., *The Military Education of Robert E. Lee*, in: *The Virginia Magazine of History and Biography*, Vol. 35, No. 2, s. 97–160.
23. WILLING, W., *Robert Edward Lee*, in: *Professional Memoirs, Corps of Engineers, United States Army, and Engineer Department at Large*, Vol. 9, No. 46, 1917, s. 361–376.
24. WOODROW, W., *Robert E. Lee : An Interpretation*, in: *The Journal of Social Forces*, Vol. 2, No. 3, 1924, s. 321–328.
25. WOODS, E. M., *The Compromise of 1850 and the Search of a Usable Past*, in: *Journal of the Civil War Era*, Vol. 9, No. 3, 2019, s. 438–456.

6.3. Pramene

1. *Foreign News*, in: *Dubuque Daily Herald*, Vol. 34, No. 12386, 17 March, 1887.

6.4. Nevydané pramene

1. Henry H. Huntington Library, MssHM8813, Robert E. Lee to Martha Custis Williams, Governors Island, 7th June, 1846.
2. Jessie Ball duPont Library, M2009.173, Ann H. Carter Lee to Sidney Smith Lee, George Town, 10th April, 1829.
3. Virginia Historical Society, MSS1 L51C 181, Lee Family Papers, Robert E. Lee to Mary Custis Lee, Fort Brown Texas, December 27th, 1856.

6.5 Internetové odkazy

<https://www.gutenberg.org/files/2323/2323-h/2323-h.htm#link2HCH0026>

<https://leefamilyarchive.org/9-family-papers/456-robert-e-lee-to-markie-williams-1846-june-7>

<https://leefamilyarchive.org/9-family-papers/339-robert-e-lee-to-mary-anna-randolph-custis-lee-1856-december-27>

https://news.google.com/newspapers?nid=_OG5zn83XeQC&dat=18870317&printsec=frontpage&hl=en

<https://leefamilyarchive.org/9-family-papers/456-robert-e-lee-to-markie-williams-1846-june-7>

<https://leefamilyarchive.org/9-family-papers/330-robert-e-lee-to-mary-anna-randolph-custis-lee-1830-november-11>

<https://leefamilyarchive.org/9-family-papers/333-robert-e-lee-to-mary-anna-randolph-custis-lee-1830-october-30>

<https://leefamilyarchive.org/9-family-papers/356-ann-hill-carter-lee-to-sidney-smith-lee-1829-april-10>

<https://encyclopediavirginia.org/entries/statement-by-francis-preston-blair-april-14-1871/>

<https://encyclopediavirginia.org/entries/allan-memoranda-of-conversations-with-general-robert-e-lee-by-william-1868-1870/>

<http://www.aztecclub.com/wp-cg.htm>

<https://digital.lib.niu.edu/illinois/lincoln/topics/mexicanwar>

<https://www.theatlantic.com/politics/archive/2017/06/the-myth-of-the-kindly-general-lee/529038/>

<https://cwmemory.com/2017/05/30/w-e-b-dubois-on-robert-e-lee/>

<https://encyclopediavirginia.org/entries/virginia-convention-of-1861/>

<https://archive.nytimes.com/opinionator.blogs.nytimes.com/2011/04/19/the-general-in-his-study>

<https://encyclopediavirginia.org/entries/lee-robert-e-and-slavery/>

<https://encyclopediavirginia.org/entries/will-of-george-washington-parke-custis-march-26-1855/>

6.6 Kvalifikačné práce

1. GLOVER A. J., *To Live and Die in Dixie: Robert E. Lee and Confederate Nationalism*, Dizertačná práca, Western Kentucky University, 2010.

2. HONEYCUTT H. J., *Robert E. Lee : The Gray Knight: History and Memory in Constructing the Lost Cause myth*, Diplomová práca, California State University, 2022.

3. LEWIS D. A., *Gain of Command : An Analysis of Robert E. Lee and His Corps Commanders in the Civil War*, Diplomová práca, Bowling Green State University, 2016.

4. PAQUETTE C., *The House That Built Lee: Reinterpreting Robert E. Lee Through his Life at Arlington House*, Diplomová práca, University of New Hampshire, 2020.

